

Poistné rozhľady 3/ 2008

Registračné číslo MK SR: 1158/94, ISSN 1335-1044

Vydáva Slovenská asociácia poisťovní ako odborný dvojmesačník slovenského poisťovníctva

Vedúci redaktor Ing. Ivan Podstupka

Členovia redakčnej rady

JUDr. Jozefína Žáková (predsedníčka)

Ing. Vladimír Bakaš

Mgr. Júlia Čilliková

JUDr. Imrich Fekete, CSc.

JUDr. Dušan Katonák

Prof. Ing. Anna Majtánová, PhD.

Mgr. Lucia Muthová

Cena ročného predplatného (šesť čísel) je 271,50 Sk, do zahraničia 24,- € alebo 792,- Sk. Jednotlivé číslo 46,- Sk.

Adresa Slovenská asociácia poisťovní Drieňová 34 P. O. Box 51 820 09 Bratislava 29

Telefón 02 / 4342 9985 fax 02 / 4342 9984 e-mail ivan.podstupka@slaspo.sk www.slaspo.sk

Typografia, prepress Karol Rosmány MONADA atelier s. r. o.

Tlač WELTPRINT s. r. o. Bratislava

Obsah

Contents

Editoriál

## Ochrana spotrebiteľa – záťaž či prínos

### Editoriál

Ochrana spotrebiteľa – záťaž či prínos  
*Consumer Protection – Stress or Profitability*

01

#### Rozhovor

##### Interview

Finančná gramotnosť je kľúčovým prvkom ochrany spotrebiteľa  
*Financial Literacy: The Key Element of Consumer Protection*

04

Zo života asociácie  
*From Life of the Association*  
Informácie  
Information

05

#### Teória a prax

##### Theory and Practice

ERM vo finančných inštitúciách  
*ERM in Financial Institutions*  
Interný audit a novela Zákona o poisťovníctve  
*Internal Audit and Insurance Law Amendment*  
Peripetie okolo všeobecných poisťných podmienok  
*Peripetia in General Insurance Conditions*

11

CEA  
CEA  
Informácie  
Information

12

EÚ  
EÚ  
Transparentnejšie lobovanie  
*Lobbying More Transparent*

13

Poisťovníctvo vo svete  
*Insurance in World*  
Jedna priehradka pre všetky sťažnosti  
*One Counter for All Complaints*  
Iný kraj, iný mrav  
*Different Strokes for Different Folks*  
Warren Buffett a poisťovníctvo  
*Warren Buffett and the Insurance Business*  
U protinožcov je živo  
*Busy Times at the Antipodeans*

16

Resumé v angličtine  
*English Résumé*

Pred mesiacom bolo vo Varšave výročné stretnutie šéfov časopisov zaoberajúcich sa poisťovníctvom. Ostatní sa poznali z predchádzajúcich podujatí a priznám sa, že ako nováčik som kongres viac sledoval, ako aktívne ovplyvňoval. Globalizácia a integrácia finančných trhov sa prejavuje aj v odborných časopisoch – vzrastá záujem o to, čo sa deje v ostatných európskych krajinách. Medzi členmi sa dohodol spôsob výmeny elektronickej formy časopisov a newsletterov, informácií o podujatiach, pričom sa vyžaduje resumé najdôležitejších článkov v angličtine. Aj to je impulz na preberanie materiálov, ktoré môžu byť užitočné pre vlastných čitateľov.

Z tohoto čísla Poistných rozhľadov by bolo dobré všimnúť si rozhovor s generálnym riaditeľom Sekcie finančného trhu Vladimírom Dvořáčkom. Ochrana spotrebiteľa je dnes ústrednou témou finančných trhov v Európskej únii, a teda i u nás. Pripravujú sa nové pravidlá a nové inštitúty, ktoré by mali spotrebiteľa chrániť. Účastníci finančného trhu sa budú podieľať na zvyšovaní finančnej gramotnosti občanov. Na prvý pohľad sa zdá, že ochrana spotrebiteľa je pre účastníkov finančného



trhu, a teda i pre poisťovne, zbytočná dodatočná finančná a organizačná záťaž. Iste, niečo to stáť bude, ale všimnúť si treba aj efekt, ktorý je pre poisťovne prínosom – vyššiu transparentnosť trhu, spriehľadnenie podmienok, rovnaké pravidlá pre všetkých. A toho sa solídne spoločnosti nemusia báť. Práve naopak, zvýrazní to ich kvality. Na mene získa i súkromný poisťovací sektor ako

taký, zvýši sa jeho renomé, vzrastie reputačný kapitál. Vyššie nároky na sprostredkovateľov by poisťovne tiež mali uvítať – predsa veľká časť pred klientom zastupuje poisťovne a nie je jedno, akí ľudia pre ne robia. Ochrana spotrebiteľa vstupuje do života poisťovní a sprostredkovateľov, pripomienkujú sa normy. Bolo by užitočné, keby neostali len v podobe návrhov na zmeny, ale aby sa v širšej forme, na väčšom priestore v podobe článkov objavili na stránkach nášho časopisu. Príspevky na túto tému objednáваме, ale najživšie sú tie, ktoré vznikajú z iniciatívy autora.

Ivan Podstupka  
vedúci redaktor  
Poistných rozhľadov

Zo slovenských poisťovní

### Allianz – SP bilancovala

Riadne valné zhromaždenie spoločnosti Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s. 17. júna prerokovalo Výročnú správu Allianz – Slovenskej poisťovne, a. s., (ASP) za rok 2007, Konsolidovanú výročnú správu za rok 2007 a správu o podnikateľskej činnosti a stave majetku spoločnosti za rok 2007. Akcionári schválili riadnu individuálnu a konsolidovanú účtovnú závierku Allianz – SP.

Riadne valné zhromaždenie schválilo návrh na rozdelenie zisku Allianz – Slovenskej poisťovne za uplynulý rok vo výške 3, 493 mld. Sk. Z neho 349,3 mil. Sk sa odvedie do Zákonného rezervného fondu, 1, 643 mld. Sk sa určilo na výplatu dividend, 1,449 mld. Sk sa zaučtuje ako nerozdelený zisk a zvyšok sa prevedie do Sociálneho fondu a Fondu sociálnych potrieb.

Riadne valné zhromaždenie zároveň schválilo návrh na výplatu dividend zo zisku spoločnosti akcionárom 50,40 Sk za akciu v nominálnej hodnote 180 Sk a 280 Sk za akciu v nominálnej hodnote 1 000 Sk.

Na rokovaní odznela informácia o zásadných zámeroch obchodného vedenia spoločnosti na budúce obdobie a o predpokladanom vývoji stavu majetku, financií a výnosov spoločnosti. Predpokladá sa, že rok 2008 sa uzavrie so ziskom. (ts)

### Predstavenstvo Kooperatívy pokračuje

Dozorná rada spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group potvrdila doterajšie zloženie predstavenstva firmy na ďalšie päťročné funkčné obdobie: Ing. Juraj Lelkes (predseda predstavenstva a generálny riaditeľ), Gerhard Ernst (podpredseda predstavenstva a námestník generálneho riaditeľa), Ing. Vladimír Bakaš, Ing. Lubomír Kudroň, Ing. Jozef Machalík, Mgr. Zdeno Gossányi a Mag. iur. Patrick Skyba.

Za posledných 6 rokov sa trhový podiel Vienna Insurance Group Slovensko zvýšil bežmála o trojnásobok, keď z 10,6 % v roku 2001 vzrástol na súčasných 29,3 %. Čistý zisk za rok 2007 bol takmer 960 mil. Sk. To vytvára veľmi dobré predpoklady nielen na realizáciu investičných a technických podmienok skvalitnenia služieb pre klientov a lepšie zhodnotenie ich finančných prostriedkov vložených do poistenia, ale aj pre splnenie rozvojových potrieb spoločnosti, ako aj akcionárskych a zamestnaneckých záujmov. Zároveň vytvára veľmi dobré predpoklady pre významné rozšírenie podporných aktivít spoločnosti v rámci humanitárnych, ako aj spoločensky prospešných činností. Vývoj v posledných šiestich rokoch umožnil poisťovni KOOOPERATIVA vytvoriť ďalších 700 nadštandardne platených a profesionálne kvalitných pracovných miest. (ts)

### Euro symbol ING očami detí

Príchod eura bol podnetom na zorganizovanie detskej výtvarnej súťaže Euro symbol ING. Súťaž prebiehala na základnej umeleckej škole Jozefa Kresánka, najväčšej umeleckej škole v SR, ktorá tento rok oslavuje 40. výročie založenia, v období od apríla do júna 2008 pod vedením akademického maliara Milana Hřčku a akademickej maliarky Helyny Hřčkovej. Z takmer stovky prihlásených výtvarných prác vybrala odborná porota 12 finalistov. Konkurencia bola naozaj silná a vybrať víťazov nebolo jednoduché. Napokon sa porota zhodla a vybrala absolútneho víťaza, 1., 2. a 3. miesto a jednu z prác ocenila za originálny prístup a kreativitu.

Výstavka je otvorená vo foyer ING BANK na Jesenského ulici v Bratislave.

Organizátor, finančná spoločnosť ING verí, že táto súťaž priniesla žiakom možnosť zamyslieť sa nad novou menou a pootvorila im dvere do sveta peňazí.

Katarína Dobrovodská

Vítazná práca  
M. Dubeňovej



Jazykové okienko

### O pasívnych konštrukciách s trpným príchastím

V jazykovej praxi sa v ostatnom čase čoraz častejšie stretáme s vetami alebo výpovedami typu *vyhláska bola schválená Národnou bankou Slovenska, zmluva bola podpísaná konateľom spoločnosti, operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia na roky 2007 – 2013 bol schválený Európskou komisiou 26. 10. 2007, štátny rozpočet Slovenska na rok 2008 bol schválený vládou.*

V citovaných výpovediach sa pôvodca činnosti, t. j. činiteľ deja, vyjadruje inštrumentálom podstatného mena, resp. aj prídavného mena (*Národnou bankou, konateľom, Európskou komisiou, vládou*) a činnosť, dej sa vyjadruje pasívnou konštrukciou s trpným príchastím (*bola schválená, bola podpísaná, bol schválený*).

Vety s prísudkom vyjadreným pasívnou konštrukciou s trpným príchastím a pôvodcom deja v inštrumentáli nie sú príznačné pre spôsoby vyjadrovania v slovenčine, sú silno príznačné a sú ovplyvnené spôsobom výstavby vety platným v niektorých cudzích jazykoch. V slovenčine by sme sa pri tvorbe textu mali takémuto spôsobu výstavby vety či výpovede vyhýbať a namiesto neho by sme mali uplatňovať spôsob výstavby vety, resp. výpovede typický pre spisovnú slovenčinu v rámci neutrálnej komunikácie, pri ktorom je činiteľ, resp. pôvodca deja v nominatíve (*Národná banka, konateľ, Európska komisia, vláda*), prísudok je vyjadrený určitým slovesným tvarom (*schválila, podpísal, schválil*) a predmet zasiahnutý slovesnou činnosťou je v akuzatíve (*vyhlásku, zmluvu, operačný program, štátny rozpočet*). Výpovede citované na začiatku majú teda takúto vhodnú podobu: *vyhlásku schválila Národná banka Slovenska, zmluvu podpísal konateľ spoločnosti, operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia na roky 2007 – 2013 Európska komisia schválila 26. 10. 2007, štátny rozpočet Slovenska na rok 2008 vláda schválila.*

PaedDr. Matej Považaj, CSc.  
Jazykovedný ústav L. Štúra SAV

INSIA  
INSURANCE INTELLIGENCE  
& ASSISTANCE



### Hľadáme Sprostredkovateľov poistenia

INSIA je spoločnosť, ktorá podniká v oblasti sprostredkovania poistenia na základe povolenia NBS č. EUP-000921. Vzhľadom na narastajúce aktivity hľadáme nových sprostredkovateľov poistenia.

#### Ponúkame :

- nových klientov do správy
- možnosť prevodu a garanciu kmeňa
- unikátny software pre profesionálnu prácu - www.insia.sk/yeti
- zmluvy so všetkými slovenskými poisťovňami
- podporu a zázemie popredného poisťovacieho makléra

Naša spoločnosť je na trhu od roku 1992. Služby poisťovacieho makléra poskytujeme právnickým osobám ako aj občanom. Pokiaľ Vás táto ponuka spolupráce s našou spoločnosťou zaujala, kontaktujte nás prosím.

Insia s.r.o.  
Tel.: 041 7645 898  
Mobil: 0903 500 080  
0905 500 080  
E-mail: info@insia.sk

www.uspesnyagent.sk

# Finančná gramotnosť je kľúčovým prvkom ochrany spotrebiteľa

**Približne pred rokom vláda schválila Konceptiu ochrany spotrebiteľa. Do akých dokumentov ju predmet Ministerstvo financií SR?**

■ Konceptia bola široko koncipovaným materiálom, ktorý sa zaoberal tromi oblasťami: ochranou práv spotrebiteľa, finančným vzdelávaním a sprostredkovaním a poradenstvom. Začali sme rozpracovávať všetky tri oblasti. V tejto chvíli máme prvý výsledok – vláda začiatkom júna schválila vecný zámerný zákon o ochrane práv spotrebiteľa na finančnom trhu. Návrh zákona by mal byť predložený do vlády do konca februára budúceho roka, čo je dosť ambiciózny termín.

Vo vecnom zámere riešime najmä dve oblasti – samotnú ochranu spotrebiteľa a finančné vzdelávanie. Materiál hovorí o vytvorení nového inštitucionálneho rámca, čiže istého systému inštitútov, ktoré budú zo zákona poverené zabezpečovať tieto činnosti.

Pri ochrane práv spotrebiteľa je to vytvorenie úradu finančného ombudsmana, pri finančnom vzdelávaní Akadémie finančného vzdelávania. Predpokladáme, že do tohto systému začleníme aj dve existujúce inštitúcie, a to Fond ochrany vkladov a Garančný fond investícií. Tie sa poisťovníctva netýkajú, ale v budúcnosti nemožno vylúčiť garančný fond ani v tejto oblasti. Napríklad ak nás k tomu zaviazajú európska legislatíva. Súčasťou systému bude strešná rada. Bude zabezpečovať koordináciu medzi inštitúciami, ktoré by mali byť samostatnými právnickými osobami. Systém by sme chceli uviesť do života k 1. januáru 2010.

Ďalšou oblasťou je sprostredkovanie a poradenstvo. Tu sme pokročili ďalej a pripravujeme paragrafové znenie zákona. V prvom štvrtroku prebehla verejná diskusia, všetkým asociáciám, ktorých sa to týka, a odborníkom na trhu sme predložili tézy. Dostali sme pripomienky, vypracovali sme feedback paper, čiže urobili sme reflexiu týchto pripomienok. Potom sme začali pracovať na paragrafovom znení, finalizujeme ho a predpokladáme jeho skoré zverejnenie.

**Vychádza sa pri koncepcii vo vašom rezorte z požiadaviek Európskej únie alebo sa ide nad ich rámec?**

■ Túto otázku občas dostávam. Pokúsim sa na ňu odpovedať trochu netradične. Je samozrejme, že nemôžeme ignorovať smernicové úpravy, máme ich v našej legislatíve implementované. Príkladom takejto smernicovej úpravy je prevzatie Insurance Mediation Directive – Direktívy o sprostredkovaní v poisťovníctve do nášho zákona o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia. Je to dobrý príklad, že existujú isté oblasti, ktoré európska direktíva harmonizuje. Ale súčasne na našom trhu v iných sektoroch rovnakú činnosť európska legislatíva nepokrýva. Typickým príkladom je sprostredkovanie istých bankových služieb. Takže našou ambíciou je plne dodržať transpozíciu európskych smerníc, ale ísť aj trochu ďalej. Nepovedal by som, že nad rámec, ale chceme

*Hovoríme s generálnym riaditeľom Sekcie finančného trhu Ministerstva financií Ing. Vladimírom Dvořáčkom*



*Ing. Vladimír Dvořáček*

rozšíriť reguláciu aj na ďalšie oblasti, ktoré nie sú harmonizované európskym právom, keď máme pocit, že je potrebné podobnú reguláciu aj pre iné sektory finančného trhu, aby sme vytvorili približne rovnaké podmienky pre sprostredkovateľov a poradcov. Ideme teda ani nie tak nad rámec ako trochu ďalej a hlbšie, v tomto prípade s cieľom zabezpečiť vyššiu ochranu spotrebiteľa.

**Prečo si vlastne táto oblasť vyžaduje jednotnú právnu úpravu?**

■ Pripomeniem, že máme zámer zaviesť reguláciu tam, kde nie je, a skvalitniť ju tam, kde výrazne zaostáva za úrovňou EÚ. Je to aj oblasť poisťovníctva. To je dôvod právnej úpravy. Spomínal som bankovníctvo. Pri distribúcii porovnateľných finančných produktov by tu mala byť aj porovnateľná ochrana spotrebiteľa. Mali by tu platiť veľmi podobne nastavené pravidlá aj pre distribúciu – predaj prostredníctvom zamestnancov, sprostredkovateľov a osobitnej kategórie poradcov. Práve poslednú kategóriu zákonom vytvárame a výrazne odlišujeme od sprostredkovania.

**Zahŕňa návrh zákona všetky tieto činnosti v celej rozmanitosti?**

■ Samozrejme, nemožno mechanicky preklopiť pravidlá, napríklad z poisťovníctva, pre banky či pravidlá MiFID, ktoré platia pre obchodníkov s cennými papiermi a banky, do poisťovníctva. Charakteristika produktov a spôsob distribúcie sú značne odlišné. Ide o nastavenie úrovne regulácie v rámci sektorov, ale pri zohľadnení a zachovaní rozmanitostí, ktoré tam sú. Nie je to jednoduché, a preto na návrhu intenzívne pracujeme už vyše pol roka. Ešte zostáva doriešiť niekoľko otvorených okruhov.

**Ako sa menia požiadavky na odbornú spôsobilosť sprostredkovateľov?**

■ Je to jedna z oblastí, o ktorej sa najviac diskutuje. A celkom oprávnené, pretože nie je jedno, ako tieto požiadavky nastavíme. V každom prípade by sme pri podmienkach, ktoré v konečnom súčte vytvárajú požiadavky na odbornú spôsobilosť, chceli akcentovať potrebu osobitného finančného vzdelávania a odbornej skúšky. Všeobecne dosiahnuté vzdelanie a počet rokov praxe sú veľmi formálne kritériá, ktoré budeme pokladať len za doplnkové. Čo tam bude nové? Chceli by sme pre každú kategóriu sprostredkovateľa a agenta definovať nárok na osobitné finančné vzdelanie a pri vyšších kategóriách i na odbornú skúšku.

**Vo finančnom sektore je mimoriadne citlivou otázkou konfliktu záujmov. Rieši to navrhovaný zákon?**

■ Konflikt záujmov sa rieši prakticky v každom zákone, ktorý reguluje podnikanie na finančnom trhu. Samozrejme, že najviac je prepracovaný v zákonoch, ktoré



regulujú činnosť finančných inštitúcií. Nechceli by sme ísť tak hlboko a do takých detailov ako v zákone o bankách alebo v zákone o poisťovníctve, ale v každom prípade máme zámer s konfliktom záujmov sa vysporiadať. Domnievame sa, že reálne môže existovať prinajmenšom potenciálny konflikt záujmov, a preto návrh zákona obsahuje aj takýto paragraf. Ešte nemáme jeho definitívne znenie, ale určite konflikt záujmov bude zafinancovaný. Zdôraznil by som, že chceme vyriešiť aj konflikt záujmov medzi finančným agentom a finančným poradcom, ktorý by v poisťovníctve mohol reálne existovať.

**Bude vedieť klient o informačnej povinnosti sprostredkovateľa voči nemu, lebo sotva možno predpokladať, že bude poznať zákon?**

■ Informačné povinnosti sú povinnosťami sprostredkovateľa, resp. poradcu. Musíme zabezpečiť, aby si sprostredkovatelia a poradcovia informačnú povinnosť splnili. Klient má právo na tieto informácie, ale o ňom nemusí vedieť. Avšak informačné povinnosti splnia účel len vtedy, ak bude spotrebiteľ primerane finančne gramotný, ak bude vedieť, že informácie má dostať a ak im bude rozumieť. A toto je dlhodobý proces. Preto pokladáme celý koncept ochrany spotrebiteľa za integrálne prepojený s finančnou gramotnosťou a finančnou osvetou.

**Paragraf 30 návrhu zákona hovorí, že sprostredkovateľovi alebo poradcovi zakazuje odporúčať klientovi služby, ak nie je informovaný o požiadavkách klienta alebo potenciálneho klienta. Je to kontrolovateľné? Bude napríklad súčasťou zmluvy povinná klauzula potvrdzujúca odovzdanie týchto informácií?**

■ Je to dôležitá povinnosť a nie celkom nová. V niektorých sektoroch finančného trhu už takúto povinnosť stanovuje zákon. Konkrétne v oblasti kapitálového trhu zavádza tieto povinnosti direktíva MiFID, ktorú sme prevzali do našej legislatívy. Nechceme ju dogmaticky a plošne preniesť na celý sektor, ale niektoré ustanovenia chceme aplikovať primerane.

Existuje niekoľko možností presvedčiť sa o dodržaní tohto pravidla. Či to bude v zmluve, nie je našou starosťou. Nebudeme to predpisovať, pretože zmluvný vzťah je záležitosťou dvoch strán a čo si dohodnú, to v zmluve bude. Pre nás bude dôležité, aby sa takýto postup zdokumentoval v zázname sprostredkovateľa o konkrétnom rokovaní. Orgán dohľadu má možnosť overiť, či sprostredkovateľ takými informáciami disponoval. Urobiť takýto záznam bude povinnosťou sprostredkovateľa.

**Akú podobu bude mať zvyšovanie finančnej gramotnosti občanov?**

■ Finančná gramotnosť je veľmi vážna a široká otázka.

Rezonuje celosvetovo. Súvisí s tým, že finančný sektor sa vyvíja veľmi rýchlo, objavujú sa nové sofistikované produkty, združené produkty z viacerých oblastí finančného trhu. Vzdelanie spotrebiteľa často nestačí, aby produktom porozumel. Ak aj porozumie, naštudovaniu musí venovať veľa času. Túto oblasť pokladáme za dlhodobú, ale pri ochrane spotrebiteľa za kľúčovú, lebo najlepšie sa chráni edukovaný spotrebiteľ.

Hovorí o tom aj spomínaný vecný zámer. Chceme vytvoriť Akadémiu finančného vzdelávania. Jej náplňou bude šírenie finančnej gramotnosti a bude koordináčnym centrom, ktoré bude pôsobiť na finančnom trhu. Nezastupiteľné miesto tu má ministerstvo školstva, ktoré finalizuje koncepčný materiál, ktorý by mala schváliť vláda. Bude sa zaoberať veľmi konkrétnymi projektmi v oblasti finančného vzdelávania vo vzťahu k základným, stredným a vysokým školám, ale aj pri celoživotnom vzdelávaní. Predpokladáme, že Akadémia finančného vzdelávania, ktorá by mala fungovať od roku 2010, bude inštitúciou, ktorá pomôže aj ministerstvu školstva pri príprave učebných osnov.

**Kto to bude platiť?**

■ V zámere sme načrtli aj systém financovania. Nedomnievame sa, že systém by mal byť napojený na štátny rozpočet a že by ho mal kontrolovať výlučne štát. Chceli by sme vytvoriť hybridnú organizáciu, v ktorej budú mať zastúpenie nielen predstavitelia štátu, ale i trhu – tu mám na mysli asociácie spotrebiteľov a akademickej obce. Konglomerát ľudí by sa mal zostaviť tak, aby systém bol relatívne nezávislý a aby bol výber predstaviteľov jednotlivých inštitútov na odbornej báze, na základe výberového konania. Za toto bude zodpovedať Rada pre ochranu spotrebiteľa na finančnom trhu. Tá bude aj kontrolovať financovanie a hospodárenie. Financovanie by malo byť z príspevkov jednotlivých finančných inštitúcií, ktorých výška bude odvodená z poplatkov alebo iných platieb. V zásade by to mal byť nejaký zlomok súm, ktoré finančnej inštitúcii zaplatí spotrebiteľ. Platiť to budú finančné inštitúcie, ale primárne budú plynúť zo zdrojov spotrebiteľa.

**Akú úlohu budú v systéme hrať asociácie – poisťovní, bánk, sprostredkovateľov a ďalšie?**

■ Na ministerstve financií sa snažíme úzko spolupracovať so všetkými asociáciami. Pri ochrane spotrebiteľa je najďalej Banková asociácia, ktorá si na svojej pôde vytvorila niektoré inštitúty – predovšetkým oceňujem vytvorenie inštitútu bankového ombudsmana. Podľa mňa je to výzva pre ostatné asociácie, v tomto smere existuje istý deficit aj v Slovenskej asociácii poisťovní. S nádejou sa pozerám, či sa aj tam sa niečo zrodí. Samoregulačné aktivity a aktivity v prospech spotrebiteľa na báze jednotlivých asociácií môžu v zásade prebiehať samostatne. V rámci systému pre ochranu spotrebiteľa by sme radi tieto aktivity skoordinovali, aby prechádzali naprieč celým finančným trhom. Asociácie by mali mať zástupcov v orgánoch inštitúcií na ochranu spotrebiteľa. V Akadémii finančného vzdelávania sa otvorí veľký priestor a nebudú sa tam klásť žiadne prekážky iniciatívam, ani spoločným. Počnúc pracovnými seminármi, odbornými konferenciami až po výstavy a informačné kampane, mediálne prezentácie. Veríme,

že to bude funkčná inštitúcia a bude znamenať reálny prínos pre ochranu spotrebiteľa.

### Čím sa bude líšiť úloha a postavenie finančného ombudsmana a ombudsmana asociácie, napríklad bankovej?

■ Bankový ombudsman posudzuje dodržiavanie Etického kódexu bánk, ku ktorému sa banky zaviazali. Finančný ombudsman alebo ombudsman na finančnom trhu, ktorý bude zriadený zo zákona, bude mať širšie poslanie. Bude kontrolovať dodržiavanie zákona, ale i to, či sa konkrétne zmluvy uzavreli pri primeraných podmienkach a pod. Budú definované aj nekalé činnosti, ktoré by sa na finančnom trhu nemali objavovať. Ombudsman bude priamo kontrolovať dodržiavanie zákona o ochrane práv spotrebiteľa.

### Bude zodpovedať štátu?

■ Bude zriadený zo zákona, ale tým by sa to malo končiť. Štát bude mať naňho len nepriamy vplyv cez svojich zástupcov v Rade pre ochranu spotrebiteľa. Bude ich tam však len jedna tretina, ďalšie dve tretiny budú mať zástupcovia trhu a spotrebiteľov a akademickej obce. Takže vplyv štátu nebude majoritný, nie je to ani našim zámerom.

### Ako sa pozeráte na rozdiel medzi ochranou spotrebiteľa v bankovníctve a poisťovníctve?

■ Štatistiky NBS hovoria, že na poisťovne je viac sťažností ako na banky. Ale to vyplýva z povahy poisťovníctva. Klient sa na poisťovňu obracia, až keď má problém a musí ho riešiť. Jeho predstava často nezodpovedá plneniu vyplývajúcejmu zo zmluvných podmienok. Prirodzene tu existuje priestor na konfliktné situácie, vyplýva to z povahy podnikania. Na druhej strane, a to hovorí aj Európska komisia, a my si tento názor ctíme, pozornosť na ochranu spotrebiteľa treba sústreďovať práve na dlhodobé finančné produkty – životné poisťky, hypotéky a dôchodkové sporenie. To sú tri kľúčové oblasti, kde má rozhodnutie pre klienta ďalekosiahly dopad, často na desiatky rokov. Práve predtým, ako sa klient rozhodne o týchto dlhodobých finančných produktoch, musí mať správne informácie. Takéto rozhodnutia nerobí každý deň, často sú nezvratné a nemusia ich urobiť správne. Pri ochrane spotrebiteľa sa chceme sústreďovať na tieto typy produktov, lebo majú vplyv aj na ekonomickú situáciu domácností. Nekvalifikované finančné rozhodnutie môže viesť až k finančným stratám. Pri podnikaní, ktoré v minulosti nebolo dostatočne regulované, môže dôjsť až k rodinným tragédiám. Zámer ochrany spotrebiteľa je veľmi široký. Má postihovať aj nebankové subjekty a také podnikanie, ktoré môže poškodiť domácnosti.

Ivan Podstupka



pri styku s lobistickými organizáciami do konfliktu záujmov. Jeho správa navrhuje niekoľko opatrení.

Zhrnúť a systematicky utriediť publikované princípy profesionálnej etiky. Zaviesť povinné školenia o etických otázkach pre vybraných zamestnancov Komisie. Týka sa to predovšetkým úradníkov pracujúcich s peniazmi. Každý bude musieť podpisom potvrdiť, že si je vedomý etických záväzkov.

Každé generálne riaditeľstvo zamestná etického korešpondenta. Jeho úlohou bude plniť funkciu kontaktného bodu. Stane sa súčasťou siete korešpondentov. Vytvorenie webovej stránky o etike. Mala by byť predovšetkým informačným zdrojom. Bude publikovať nariadenia a smernice o etickej zodpovednosti, ktorými budú zviazaní úradníci Komisie. Zároveň sa jej súčasťou stanú všetky doteraz zverejnené dokumenty o etike.

Prijatie smerníc o daroch, pozorostiach a odmenách poskytnutých tretími stranami. Pravidlá by mali byť v roku 2009.

Vytvorenie zoznamu publikácií, ktoré sú prístupné na fungujúcich webových stránkach. Zoznam má zamestnancom Komisie pomôcť lepšie sa orientovať a identifikovať konflikty záujmov.

Dosiahnutie najvyšších štandardov profesionálnej etiky je rozhodujúce s ohľadom na vykonávanie úloh inštitúcií a zachovanie ich reputácie a kredibility, píše sa v Kallasovom návrhu. Iniciatíva sa usiluje o obnovenie povedomia a lepšie poučenie o profesionálnej etike v prostredí Európskej komisie.

„Komuniké o etike je príliš slabé,“ tvrdí Aliancia pre transparentnosť lobingu a etické nariadenia ALTER-EU. Podľa nej Komisia zlyhala, lebo nedokázala predstaviť jasné politiky a konkrétne opatrenia pre boj proti konfliktu záujmov. Namieťa predovšetkým v súvislosti s efektom tzv. otáčajúcich sa dverí. Znamená to, že mnohí bývalí zamestnanci Komisie vstupujú do služieb firiem ako lobisti a ich úspech je založený na znalosti štruktúr a osobných väzbách s bývalými kolegami.

Christine Pohl zo združenia Priatelia Európy Kallasovi vyčíta, že otázku etiky zužuje na vnútornú záležitosť Komisie. Podľa nej je táto téma zaujímavá a hodná pozornosti širokej verejnosti.

Návrh komisára Kallasa súvisí s pripravovanou dobrovoľnou registráciou lobistických agentúr od polovice tohto roka.

(viac na s. 12)



Slim Kallas

Snímka archív

## Lobing v Bruseli

Zamestnanci Európskej komisie sú pri styku s lobistami často v konflikte záujmov. Mnohí z nich sú ich bývalými kolegami z bruselských inštitúcií. Komisar Siim Kallas chce euroúradníkov vzdelávať a budovať ich povedomie o etických princípoch. Zamestnanci Komisie sa budú riadiť novým etickým kódexom. Komisar Siim Kallas chce zabrániť, aby prichádzali

(EurActiv)

# Na prvom tohtoročnom zhromaždení

sa 13. mája zišli v bratislavskom hoteli Holiday Inn členovia Slovenskej asociácie poisťovní. Vypočuli si informácie o stave niektorých vecí spoločného záujmu. Zhromaždenie schválilo Plán práce Slovenskej asociácie poisťovní, čerpanie rozpočtu v roku 2008, správu kontrolnej komisie z previerky hospodárenia asociácie a overenie účtovnej závierky za rok 2007 a zmenu Stanov asociácie. Členovia sa prihlásili k Etickému kódexu pre zavedenie eura. Prijali informáciu o kolektívnom vyjednávaní a tripartite a informáciu o finančnom vzdelávaní v asociácii. 23. mája 2008 sa konalo stretnutie **Pracovnej skupiny pre zavedenie eura**. Na stretnutí sa prerokovali pripomienky k návrhu metodického postupu NBS k informačným povinnostiam v zmysle § 97 zákona o poisťovníctve a k návrhu záväzného postupu – Duálne zobrazovanie pri uzatváraní poisťných súm.

**Sekcia interného auditu** zasadala 7. mája 2008. Témou rokovania bol návrh obsahovej náplne pripravovaného vykonávacieho predpisu k Zákonu o poisťovníctve 8/2008 Z. z. - § 36, ods. 18 - vyhláška NBS

Generálna riaditeľka SLASPO Jozefína Žáková a prezident SLASPO Roman Holček (vpravo) s viceprezidentmi asociácie Torstenom Leuem (druhý zľava) a Jurajom Lelkesom



o podrobnostiach organizačnej štruktúry a systému riadenia poisťovní a podrobnostiach o systéme vnútornej kontroly, činnosti a zodpovednosti útvaru vnútorného auditu poisťovne.

V piatok 30. mája sa na pôde SLASPO uskutočnili **pracovné raňajky s novi-**

**nármi.** Prezident asociácie PaedDr. Roman Holček a generálna riaditeľka JUDr. Jozefína Žáková informovali o výsledkoch poisťného sektora v roku 2007 (neauditovaných), o vývoji trhu v roku 2007, o prístupí SLASPO k Etickému kódexu pre zavedenie eura a o zriadení Etického

výboru asociácie. Najviac otázok smerovalo na technické aspekty duálneho zobrazovania a na prechodné obdobie.

*Snímky (ip)*

Roman Holček a Jozefína Žáková na stretnutí s finančnými redaktormi

# ERM vo finančných inštitúciách II.

Štěpán Onder vystúpil začiatkom februára na pôde Slovenskej asociácie poisťovní s prednáškou *Riadenie rizík a Solventnosť 2*.

*Snímka archív.*



Ing. Štěpán Onder

## Teoretické základy ERM

ERM sa zakladá na teoretických východiskách modernej teórie financií. Pionierskou prácou v tejto oblasti je kniha H. Markowitza *Portfolio Selection* (1952). Ďalším významným príspevkom modernej finančnej teórie je model oceňovania kapitálových aktív (CAPM) W. Sharpeho (1964), ktorý koncipuje tzv. čiaru kapitálového trhu a uvádza vzťah rizikových a bezrizikových aktív. Na tieto práce nadväzuje odvodenie vzorca na oceňovanie opcií od Blacka a Scholesa (1973), ďalej rozšírený o aplikáciu firemných financií R. Mertona (1974). Tieto teoretické pokroky finančnej teórie boli ocenené Nobelovou cenou za ekonómiu.

Významným príspevkom k modernej teórii financií v oblasti úrokových derivátov sú práce Oldřicha Vašíčka. Vašíčkovo rozdelenie je základom prístupu k úverovému riziku v rámci Bazileja II.

Finančná teória rieši najmä tieto otázky:

**kapitálová primeranosť:** Má finančná inštitúcia dostatok kapitálu na dosiahnutie svojich strategických cieľov?

**finančná páka:** Dosahuje finančná inštitúcia z kapitálu dostatočný výnos?

**riziková páka:** Riadi finančná inštitúcia svoje riziká dostatočne?

Manažment sa obvykle zaoberá len prvými dvoma otázkami. Riadenie rizík je záležitosťou posledného desaťročia a adekvátne ho riešia iba najpokrokovejšie spoločnosti, medzi ktoré patria finančné inštitúcie.

## Substitúty kapitálu

Z hľadiska teoretického konceptu firemných financií

sú významné úvahy o kapitálovej alokácii a efektívnom využití kapitálu. V rámci neho sa na jednotlivé produkty finančného trhu môžeme pozeráť ako na substitúty kapitálu. Patrí k nim transfer rizík formou poistenia, hedgingu prostredníctvom finančných derivátov, zaistenia časti poisťného portfólia alebo sekuritizácie časti aktív.

Podľa tejto logiky je aj efektívny spôsob riadenia rizika substitútom kapitálu.

Tým sa investície do ERM stávajú tvorcom hodnoty finančnej inštitúcie. Z hľadiska optimalizačných kritérií musia byť náklady na transfer rizík a/alebo náklady na budovanie vyspelého systému riadenie rizík nižšie ako by boli náklady na kapitál bez aplikácie týchto nástrojov a postupov. Jedine pri tomto kritériu sa zvyšuje hodnota finančnej inštitúcie.

Investície vynaložené na dáta, technológie riadenia rizík, zlepšovanie procesov riadenia rizík či tvorbu vlastného know-how v jednotlivých

oblastiach riadenia rizík v rámci riešenia požiadaviek regulátorného kapitálu (Bazilej II, Solventnosť II) začínajú významné finančné inštitúcie premieňať na konkurenčnú výhodu v rámci konceptu ERM, najmä v súvislosti s procesmi ekonomického kapitálu. Ide najmä o oblasť merania výkonov a vznik tzv. rizikovo prispôbienených ukazovateľov výkonnosti (RAPM) a tvorby hodnoty finančnej inštitúcie. Tieto ukazovatele sa uplatňujú pri zabezpečení správnych stimulov pre dlhodobé rozhodovanie manažmentu.

Proces ERM prináša aj pozitívne efekty na celkovú firemnú kultúru finančnej inštitúcie, pretože prináša jednak rámec učiacej sa organizácie a jednak transparentnej inštitúcie komunikujúcej s trhom. Proces prispieva k plneniu požiadaviek regulátorov, audítorov, ratingových agentúr a ostatných zainteresovaných strán. Tým znižuje ad hoc náklady, pokuty a reputačné riziká spojené s negatívnou publicitou. Asi najcennejším prínosom ERM je, že nepristupuje k jednotlivým aktivitám a požiadavkám (SOX, Bazilej II, Solventnosť, 8. direktíva EÚ a ďalšie) izolovane, ale vytvára celkový rámec, ktorý svojou komplexnosťou pokrýva všetky požiadavky. ERM tak šetrí kapacity a umožňuje uchovať rovnováhu medzi požiadavkami zainteresovaných strán vrátane požiadaviek investorov na rast hodnoty finančnej inštitúcie.

Ing. Štěpán Onder,  
partner spoločnosti BTAI, Praha



# okolo všeobecných poistných podmienok

Je všeobecne známe, že právna matéria súkromného poistného práva sa rozpadá na oblasť zákonnej úpravy (Občiansky zákonník) a na oblasť poistných podmienok (všeobecné a osobitné poistné podmienky).

Podľa § 788 ods. 3 OZ sú všeobecné poistné podmienky (poistné podmienky) poisťovateľa súčasťou poisťovnej zmluvy, ak sa ne poisťovná zmluva dovoľáva a sú k nej pripojené alebo ak boli pred uzavretím zmluvy oznámené poisťovníkovi. V opačnom prípade je poisťovná zmluva neplatná.

## Dve tendencie

Ak si pozrieme doterajší vývoj poistných podmienok, zistíme dve vývojové tendencie. Prvou je zavedenie administratívnej kontroly obsahu poistných podmienok orgánom dohľadu nad poisťovníctvom. Takáto forma kontroly na našom území existovala do roku 1950 a od roku 1992 do roku 2002. Druhou vývojovou tendenciou je snaha vydávať poistné podmienky formou všeobecne záväzných právnych predpisov pre jednotlivé druhy poistenia. Tento spôsob vydávania poistných podmienok sa u nás zaviedol v roku 1950 (pozri vyhlášku č. 336/1951 Zb.) a trval až do konca roka 1991.

Pokiaľ ide o vydanie poistných podmienok formou všeobecne záväzného právneho predpisu, už v roku 1950 bol u nás zavedený tzv. princíp proporcionality. Časť matérie poistného práva zahrnul zákon č. 189/1950 Zb. o poisťovnej zmluve a druhú časť vyhláška ministerstva financií č. 336/1951 Zb. Princíp proporcionality prevzal aj Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. Upravil poisťovnú zmluvu, pričom časť úpravy poisťovných pomerov prešla do vyhlášok ministerstva financií, ktoré upravili poistné podmienky pre poistenie osôb, poistenie majetku a poistenie zodpovednosti za škody (č. 48/1964 Zb., č. 49/1964 Zb. a č. 50/1964 Zb.).

Po roku 1989 sa právna úprava poisťovnej zmluvy v Občianskom zákonníku zásadným spôsobom nezmenila. Avšak v roku 1991 došlo k zrušeniu vyhlášok ministerstva financií, ktorým boli upravené poistné podmienky pre jednotlivé druhy poistení (pozri vyhlášku č. 364/1991 Zb.). Tým sa tvorba všeobecných poistných podmienok pre jednotlivé druhy poistenia zásadným spôsobom decentralizovala a plne sa zverila jednotlivým poisťovacím spoločnostiam. Neprevzala sa teda prax z vyspelých poisťovných trhov, v ktorých majú všeobecné poistné podmienky pre základné druhy poistení jednotný a unifikovaný charakter. Používanie jednotných všeobecných poistných podmienok sa nepovažujú na týchto trhoch za formu kartelových dohôd, pričom tieto poistné podmienky sa nemôžu stať predmetom konkurenčného boja.

## Dôsledky

Zrušenie normatívnej povahy všeobecných poistných podmienok pre jednotlivé druhy poistení malo po roku 1991 negatívny dôsledok, ktorý sa prejavil v tom, že

- a/ mimo normatívnej úpravy zostala významná oblasť poisťovných vzťahov, pretože ich úprava sa po zrušení vyhlášok o poistných podmienkach nepremietla do Občianskeho zákonníka,
- b/ prekonaná a medzerovitá právna úprava poisťovnej zmluvy v Občianskom zákonníku nedefinuje jasné pravidlá pre možnosť odchýlenia sa od zákona prostredníctvom poistných podmienok,
- c/ všeobecné poistné podmienky vytvárané poisťovňami po roku 1991 nie sú pre celý trh unifikované a nevytvárajú sa na úrovni jednotlivých poisťovných odvetví (ako je to vo vyspelých štátoch),
- d/ kontrola súladu poistných podmienok so zákonom sa zverila orgánu dohľadu nad poisťovníctvom, ktorý z kapacitných ani odborných hľadísk nebol schopný posúdiť súlad poistných podmienok so zákonom.

V dôsledku zrušenia vyhlášok rezortu financií o poistných podmienkach pre jednotlivé druhy poistenia sa mimo normatívnej úpravy dostala významná časť právnej úpravy poisťovných pomerov, ktorá je vo vyspelých štátoch upravená v zákone. Ide napr. o základné pravidlá fungovania škodového poistenia a poistenia na poistnú sumu, pravidlá poistného plnenia pri úmyselnom spôsobení poisťovnej udalosti alebo samovraždy poisteného, ďalej pravidlá úpravy podmienok vzniku práva na výplatu odkupnej hodnoty (odbytné) v prípade predčasného skončenia tohto poistenia či zmenu dojednaného životného poistenia na poistenie s redukovanou poistnou sumou, ak poistenie zaniklo pre neplatenie poistného a pod. Existujúca úprava poskytuje na jednej strane veľký priestor pre poisťovacie spoločnosti, aby samy mohli tvoriť poistné právo a na druhej strane chýbajúce ustanovenia sa často nahrádzajú názorom súdu. To poskytuje neodôvodnene veľký priestor pred sudcovskú tvorbu poistného práva.

## Dve možnosti

Po roku 1991 zostali len dve možnosti, ako na Slovensku prostredníctvom poistných podmienok zabezpečiť fungovanie poisťovných vzťahov podľa štandardných pravidiel. Prvou bolo ustanovenie § 12 zákona SNR č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve, ktoré zakotvilo, čo majú obsahovať všeobecné poistné podmienky. V tom istom ustanovení sa jasne odlišili všeobecné poistné podmienky od osobitných poistných podmienok. V praxi sa toto rozlišovanie, ktoré pochádza z nemeckého práva (*allgemeine und besondere Versicherungsbedingungen*), nerešpek-



JUDr. Imrich Fekete, CS.

tovalo. Navyše, v praxi vznikla ešte tretia kategória – tzv. zmluvné dojednania, ktoré sa aplikovali mimo všeobecných a osobitných poisťných podmienok. V roku 2002 vyššie citované ustanovenie zákona o poisťovníctve z právnej úpravy úplne vypadlo. Pozostatky tohto členenia poisťných podmienok možno nájsť v dnes už nevykonateľnom ustanovení § 788 ods. 4 OZ, ktorý poisťovateľom umožňuje v poisťnej zmluve sa od všeobecných poisťných podmienok odchýliť v prípadoch v nich určených.

Druhou formou garancie práv poistených ako spotrebiteľov bola administratívna kontrola obsahu poisťných podmienok. K tomuto problému som v roku 1993 napísal: „*Je síce pravdou, že poisťovníčnou používané všeobecné poisťné podmienky musí schváliť orgán dohľadu nad poisťovníctvom, avšak aj on sa môže oprieť len o medzerovitú úpravu poisťnej zmluvy v Občianskom zákonníku... Skutočnosť, že úpravu poisťných pomerov zákonodarca plne ponechal jednotlivým poisťovateľom v rámci všeobecných poisťných podmienok, je z hľadiska garancie práv poistených veľmi nepriaznivá a skrýva v sebe mnohé riziká, ktoré sú dané nedostatkom skúseností s konkurenčným poisťným trhom a absenciou odborníkov (najmä právnikov) pôsobiacich v dozorných orgánoch*“ (pozri Pojistný obzor 1993, č. 7, s. 13).

### Len súdna kontrola

Nadobudnutím účinnosti zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve obe vyššie uvedené garancie celkom vypadli. Od 1. apríla 2002 žiaden právny predpis neustanovuje ani minimálne požiadavky na obsah poisťných podmienok. Od tohto dátumu poisťné podmienky už nepodliehajú schvaľovaniu príslušným orgánom dohľadu nad poisťovníctvom, ktorý do toho času mal oprávnenie skúmať súlad poisťných podmienok s ustanoveniami Občianskeho zákonníka o poisťnej zmluve. Ak to trochu preženieme, dnes je na Slovensku možné, aby ten istý poisťnoprávny pojem 30 poisťovní, ktoré v súčasnosti fungujú na trhu, vymedzilo zásadne rozdielnym spôsobom.

Jedinou možnosťou posudzovania súladu poisťných podmienok so všeobecne záväznými právnymi predpismi zostáva súdna kontrola obsahu všeobecných poisťných podmienok. Súdny môžu od roku 2004 poisťné podmienky poisťovateľov posudzovať z toho hľadiska, či nespádajú pod zákonný rozsah neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách uvedených v § 53 ods. 3 OZ (zmena tohto ustanovenia bola vykonaná k 1. 1. 2008). Pokiaľ by ustanovenie poisťných podmienok bolo v rozpore s jednotlivými klauzulami obsiahnutými v tomto ustanovení, považovalo by sa za absolútne neplatné dojednanie. Pozor si treba dať aj na formuláciu znenia ustanovení poisťných podmienok, keďže v prípade sporu budú súdy vychádzať z výkladového pravidla obsiahnutého v § 54 ods. 2 OZ („*V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.*“).

### Súčasný stav je zlý

Domnievame sa, že súčasný právny stav je nepriaznivý aj pre poisťovne. Pri tvorbe poisťných podmienok

sa nemôžu oprieť o jasné a predvídateľné pravidlá. V prípade súdneho sporu sú často závislé od subjektívnej úvahy sudcu, ktorého neviaže jasná právna úprava ani konštantná poisťnoprávna judikatúra. Časté spory s klientmi môžu vzbudzovať nedôveru k celému poisťovaciemu priemyslu. To by si mali uvedomiť aj orgány, ktoré majú na starosti tvorbu poisťnej legislatívy a dohľad nad výkonom poisťovníctva.

Zdá sa, že východiskom pre riešenie súčasnej situácie je zmena legislatívy. V súčasnosti prebiehajú práce na rekodifikácii práva poisťnej zmluvy. Právnu úpravu poisťnej zmluvy by mal podľa najnovších informácií obsahovať nový Občiansky zákonník. Vzhľadom na predtým uplatňovaný systém proporcionality, ktorý právnu materiu súkromného poistenia rozdelil medzi Občiansky zákonník a vyhlášky o poisťných podmienkach pre jednotlivé druhy poistenia, je potrebné sa k otázke normatívneho rozsahu právnej úpravy súkromného poistenia opäť vrátiť a vykonať revíziu tých ustanovení poisťných podmienok, ktoré boli zrušené k 1. novembru 1991 (vyhláškou č. 364/1991 Zb.) a nenahradila ich normatívna úprava, hoci obsahovali dôležité ustanovenia pre riadne fungovanie poisťnoprávných vzťahov.

Pri úvahe o novej právnej úprave je potrebné vychádzať z toho, že všeobecné poisťné podmienky predstavujú okrem ustanovení Občianskeho zákonníka druhú úroveň právnej úpravy poisťnej zmluvy. Ako nenormatívny prameň poisťného práva majú poisťné podmienky z hľadiska budúcej právnej úpravy význam vzhľadom na rozsah kogentnosti, resp. dispozitívnosti právnej úpravy poisťnej zmluvy. Ide o to, že súčasná právna úprava sa buď výslovne odvoláva na poisťné podmienky (§§ 791 ods. 1 a 2, § 796 ods. 4, § 797 ods. 1, § 799 ods. 1 a 2, §§ 804 až 806, § 812, § 815 ods. 1, § 816, § 822 a § 824 OZ), alebo v rozsahu svojej dispozitívnosti nepriamo pripúšťa možnosť odchylnej úpravy v poisťnej zmluve. Tento systém bude potrebné ponechať s istými korekciami aj v budúcnosti.

Novokoncipovaná úprava poisťnej zmluvy by mala vychádzať z toho, že poisťná zmluva má charakter adhézneho zmluvy. Preto i podstatná časť právnej úpravy poistenia bude naďalej ponechaná všeobecným poisťným podmienkami poisťovní. Avšak z hľadiska budúcej právnej úpravy poistenia je potrebné zabezpečiť kogentný charakter tých ustanovení zákona, ktoré sú potrebné z hľadiska jasných pravidiel fungovania poisťnoprávných vzťahov. Na druhej strane by budúca právna úprava poistenia mala byť dostatočne pružná, aby umožnila istú redukciu počtu zákonných ustanovení. Zákon by mal – oproti terajšiemu právnemu stavu – zakotviť tiež minimálne požiadavky na obsah poisťných podmienok, ako to bolo v ustanovení § 12 zákona č. 24/1991 Zb. o poisťovníctve, ktorý bol zrušený zákonom č. 95/2002 Zb.

JUDr. Imrich Fekete, CSc.

# Diskusia s útvormi interného auditu o zákone o poisťovníctve 8/2008 Z. z.



Eva Ličeníková, Senior, Business Risk Services, Ernst & Young  
Ivica Šubjaková, Senior, Business Risk Services, Ernst & Young

Čo vyplýva zo zákona 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov najmä pre interný audit (ďalej len IA), bolo témou diskusie medzi členmi sekcie interného auditu Slovenskej asociácie poisťovní a spoločnosťou Ernst & Young. Spoločnosť Ernst & Young ako líder na trhu v poskytovaní služieb interného auditu prezentovala na pôde Slovenskej asociácie poisťovní vnímanie aktuálnej situácie v útvaroch IA v poisťovniach na Slovensku. Obsahom prezentácie bolo aj predstavenie dvoch nástrojov, ktoré môžu útvormi interného auditu pomôcť pri implementácii požiadaviek vyplývajúcich z tohto zákona.

### Spoločnosť Ernst & Young

Ernst & Young je poradenská spoločnosť, ktorá sa plne hlási k zodpovednosti voči komunite interného auditu. Naším cieľom je trvalo a systematicky prispievať k rozvoju profesie IA. Získané znalosti pravidelne publikujeme. Celosvetovo podporujeme činnosti IIA (The Institute of Internal Auditors), v Českej republike sme partnerom Českého inštitútu interných audítorov (ČIIA) a na Slovensku sme založili *Internal Audit Director's Network* (tzv. Klub riaditeľov IA), ktorý má dnes 48 členov z významných slovenských spoločností.

### Čo vyplýva zo zákona o poisťovníctve?

Význam interného auditu celosvetovo za posledných niekoľko rokov značne vzrástol. Úloha interného auditu sa rýchlo vyvíja a interní audítori sú dnes

považovaní za cenných odborníkov, ktorí pomáhajú riešiť otázku riadenia rizík zo širšej perspektívy.

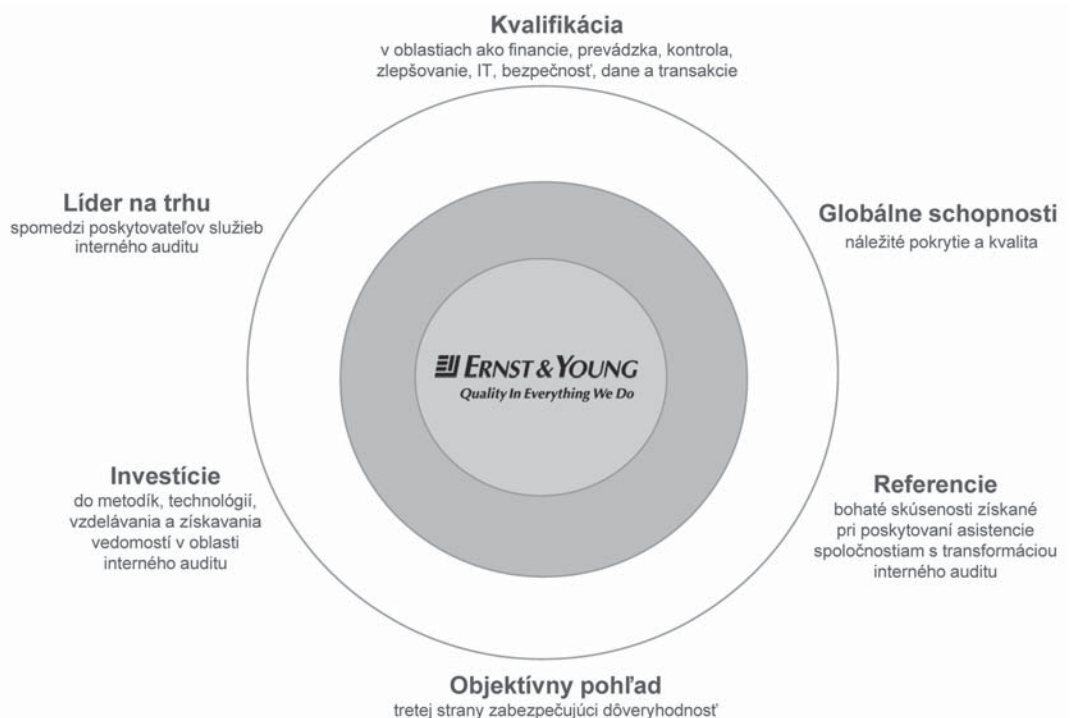
Zákon o poisťovníctve tento trend legislatívne ukotvuje aj na Slovensku.

Zo zákona vyplývajú niektoré nové požiadavky najmä pre interný audit poisťovní na Slovensku.

Niektoré z nich uvádzame:

- V organizačnej štruktúre poisťovne musí byť zahrnutý útvar vnútorného auditu (pozri §36 ods. 6).
  - Poisťovňa je povinná zaviesť, uplatňovať a udržiavať systém vnútornej kontroly (pozri §36 ods. 2).
  - Systém vnútornej kontroly a riadenia je pravidelne hodnotený vnútorným auditom podľa medzinárodných štandardov (vymedzenie pojmu „systém vnútornej kontroly“ (pozri §3 u).
  - Poisťovňa je povinná monitorovať a pravidelne hodnotiť primeranosť a účinnosť svojich systémov vnútornej kontroly a riadenia (pozri §36 ods. 4).
  - Vnútorný audit sa môže vykonávať prostredníctvom útvaru vnútorného auditu (pozri §36 ods. 7).
- Pre útvary IA a manažment poisťovne je dôležité si zodpovedať nasledujúce otázky:
- Čo je vlastne úlohou interného auditu?
  - Je útvar vnútorného útvaru zahrnutý v organizačnej štruktúre poisťovne (v súlade so zákonom 8/2008 Z. z.)?
  - Zvyšuje funkciu interného auditu hodnotu spoločnosti?
  - Za výkon akých činností útvar IA zodpovedá?
  - Riadi sa útvar IA Medzinárodnými štandardami Inštitútu interného auditu (IIA)?

Ernst & Young a poradenská činnosť v oblasti interného auditu



■ Je systém vnútornej kontroly nastavený, uplatňovaný, hodnotený a monitorovaný v súlade s legislatívou (zákon 8/2008 Z.z.) a s Medzinárodnými štandardami IIA?

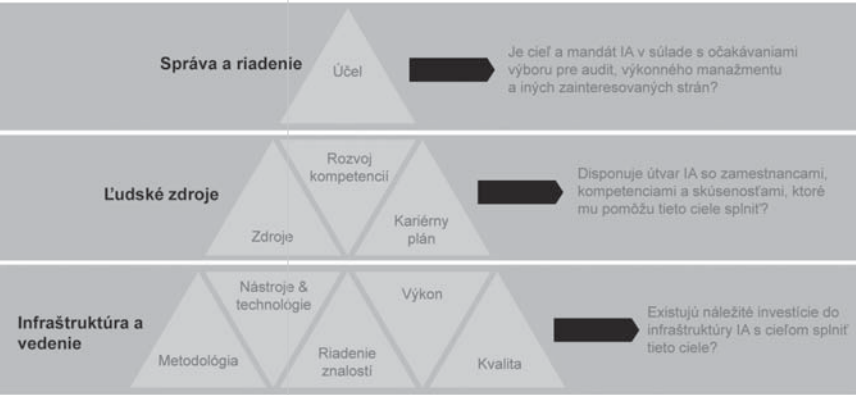
**Výsledky hlasovania**

Počas prezentácie Ernst & Young boli položené zúčastneným zástupcom jednotlivých poisťovní v Sekcii

bia, majú nastavenú metodiku, postupy a potrebujú ohodnotiť kvalitu a efektívnosť svojej činnosti, tak aby boli v súlade so zákonom 8/2008 Z. z. a v súlade s medzinárodnými štandardami IIA.

QAR (Quality assessment review) je objektívne a nezávislé zhodnotenie fungovania interného auditu. V prvom rade je súčasný stav porovnaný s požiadavkami Medzinárodných štandardov (Štandardy pre profesionálnu prax interného auditu (IIA) a relevantnou legislatívou. Podľa Medzinárodných štandardov sa vyžaduje, aby útvary IA vykonávali externé hodnotenie kvality každých päť rokov. V niektorých prípadoch sa tieto požiadavky priamo, alebo nepriamo odrážajú i v národnej a európskej legislatíve, tak ako to je v prípade nového zákona o poisťovníctve. Keď je predmetom Hodnotenia kvality IA len prostý súlad s Medzinárodnými štandardami, či legislatívou, pridaná hodnota je pre hodnotený útvar IA menšia. Preto súčasťou prístupu Ernst & Young je aj zhodnotenie efektivity IA, definovanie silných a slabých stránok, porovnanie s najlepšou praxou a praxou iných útvarov IA v danom odvetví. Vychádzame pri tom najmä z metodiky Ernst & Young, ktorá rozvíja metodiku IIA a je koncipovaná tak, aby Hodnotenie kvality IA obsahlo všetky dôležité aspekty činnosti IA.

Cieľom daného Hodnotenia kvality IA je poskytnúť zistenia orientované na súlad a taktiež navrhnúť odporúčania na zlepšenie funkcie interného auditu. Hodnotenie kvality IA je vykonané audítorom školeným IIA pri použití metodiky obsiahnutej v Manuáli hodnotenia kvality IIA. Súčasťou sú rozhovory so zainteresovanými stranami, napr. s predsedom výboru pre audit, kľúčovými členmi výkonného manažmentu a s externým audítorom; taktiež sa realizujú on-line prieskumy zamerané na zamestnancov IA, klientov a iné strany spolupracujúce s týmto útvarom. Sú použité rôzne techniky, ako napríklad analýza dokumentácie, rozhovory s kľúčovými osobami, dotazníkový prieskum, testovanie vzorky vybraných interných auditov, pozorovanie na mieste – najmä informačné



Rámec Ernst & Young pre hodnotenie a zlepšovanie interného auditu

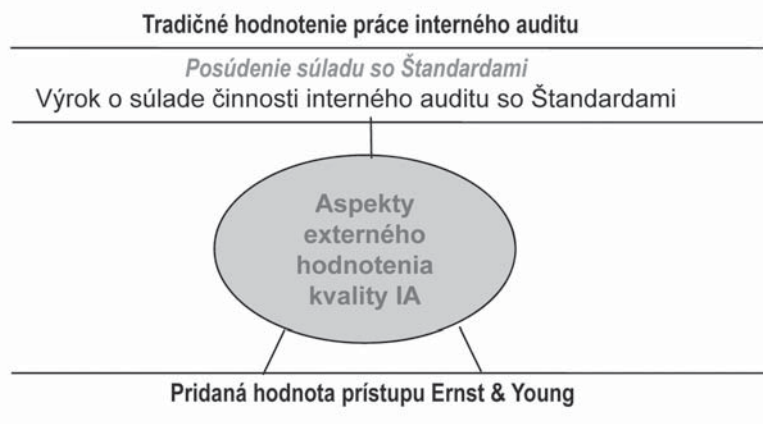
interného auditu Slovenskej asociácie poisťovní otázky, na ktoré odpovedali prostredníctvom nástroja ResolverBallot®. Výsledky hlasovania potvrdzujú, že nie všetky útvary IA v poisťovniach sú v súlade s Medzinárodnými štandardami a s novým Zákomom o poisťovníctve.

Napríklad na otázku „Riadi sa Váš útvar IA Medzinárodnými štandardmi?“ jedna tretina (33 %) z prítomných zástupcov poisťovní odpovedala „NIE“; 20 % uviedlo, že útvar IA zodpovedá aj za činnosti, ktoré narúšajú nezávislosť a objektívnosť IA a 44 % odpovedalo, že v rámci činnosti IA nehodnotia systém vnútornej kontroly.

**Nástroje ktoré môžu pomôcť implementovať efektívnu funkciu interného auditu**

Útvarom IA sme ponúkli dva prístupy, ktoré môžu pomôcť pri implementácii požiadaviek vyplývajúcich zo zákona o poisťovníctve. Prvým je **Hodnotenie kvality interného auditu (QAR)**, ktoré je vhodné najmä pre útvary interného auditu, ktoré už pôso-

Prístup spoločnosti Ernst & Young k hodnoteniu kvality interného auditu



**Hodnotenie efektívnosti IA**  
Posúdenie úrovne účinnosti interného auditu na úrovni strategickú (postavenie a rola IA v spoločnosti) a operatívnej (metodológia, používané nástroje, personálne vybavenie).

**Definovanie silných a slabých stránok činnosti IA**  
Identifikácia priestoru pre zlepšenie a vytvorenie súboru návodných odporúčaní pre zlepšenie činnosti interného auditu organizácie.



*Snímka z prezentácie na sekcii Interný audit*

ho systému a čo je veľmi prínosné aj benchmarking, prostredníctvom databázy **GAIN** (Global Auditing Information Network), ktorá bola vytvorená IIA exkluzívne pre Ernst & Young a umožňuje porovnať kvalitatívne a kvantitatívne parametre činnosti interného auditu spoločnosti s postupmi používanými v ostatných útvaroch IA obdobných spoločností na Slovensku aj vo svete.

Druhým nástrojom je **Zhodnotenie funkcie interného auditu**, ktorý je vhodný pre útvary vnútorného auditu, ktoré sa transformujú, či sa zriadili a potrebujú podporu v nastavení metodiky, postupov a činnosti, tak aby boli v súlade s očakávaním zainteresovaných strán a so zákonom 8/2008 Z. z.

Ide o zhodnotenie funkcie interného auditu podľa Ernst&Young rámca; podľa očakávania vedenia spoločnosti, vonkajších a vnútorných podmienok je zhodnotený súčasný stav a následne sú navrhnuté akčné plány, ktoré by najviac súčasný stav priblížili požadovanému stavu. Nejde o porovnanie so štandardami, je to rýchle posúdenie funkcie IA formou rozhovorov so šéfom IA, vedením spoločnosti, posúdenia malej vzorky auditov a vnútornej metodiky pre interný audit.

#### **Výzvy, ktorým čelia útvary interného auditu**

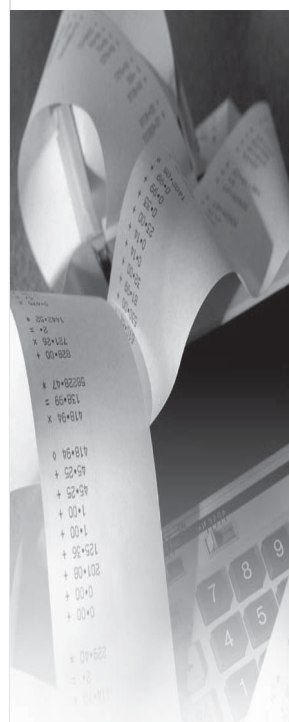
Okrem legislatívnych požiadaviek, sa zvyšujú očakávania od interného auditu celosvetovo, sú ovplyvnené hlavne požiadavkami výborov pre audit, výkonného manažmentu a zainteresovaných strán na efektívnejšiu správu spoločností a transparentnosť. Na útvary interného auditu sú kladené požiadavky jednak na špecifické vedomosti – IT, významné kapitálové modely, podvody, akvizície; ako aj na zvýšenie úžitkov prostredníctvom odporúčaní na zlepšenie procesných a kontrolných mechanizmov, zdieľanie vedúcich postupov a podpora pri implementácii významných plánovaných zmien. Interné audity bojujú aj s nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily tzv. „boj o talenty“.

Zo všetkých výziev, pred ktoré je útvary IA vystavený, vyplýva požiadavka na poskytovanie prvotriednych auditorských služieb a tým zvyšovanie hodnoty spoločnosti.

Áká je aktuálna situácia v útvaroch IA v poisťovniach na Slovensku? Vo väčšine prípadov sa útvary vnútorného auditu postupne transformujú z útvarov kontroly, resp. revízie, aj keď ich náplň sa už teraz viac podobá IA. Zo strany manažmentu existujú snahy presúvať na IA i ďalšie kompetencie a väčšina útvarov zatiaľ nefunguje v súlade s Medzinárodnými štandardami. Panuje neistota spojená s výkladom niektorých častí zákona 8/2008 Z.z.

#### **Záver**

Zo spoločných i osobných diskusií s manažérmi interného auditu vyplynulo, že vo väčšine poisťovní na Slovensku je funkcia interného auditu zatiaľ vnímaná iba ako povinnosť vyplývajúca zo zákona. Manažment poisťovní nemá dostatočné povedomie o prínosoch interného auditu a o tom, čo mu dobre fungujúci interný audit v spoločnosti môže priniesť. Útvary interného auditu sú väčšinou kapacitne poddimenzované a budujú si postupne svoje postavenie. Sú to však obvykle „pôrodné bolesti“, ktoré sprevádzajú zavádzanie nových požiadaviek. Nástroje, ktoré EY pre interný audit ponúka, môžu pomôcť pri nastavení efektívnej funkcie interného auditu a posilniť postavenie interného auditu v spoločnosti, vedľajším ale významným efektom je taktiež to, že dôjde k zlepšeniu povedomia o službách interného auditu u manažérov spoločností. Zároveň veríme, že efektívna implementácia požiadaviek na zavedenie funkcie interného auditu vyplývajúcich zo zákona môže pomôcť zvýšiť hodnotu spoločnosti, a to zvýšením efektivity procesov a kontrol, porovnaním podobných procesov v rámci spoločnosti, uplatnením najnovších analytických nástrojov a techník, a ktoré taktiež pomôžu manažmentu identifikovať hlavné príčiny nedostatočného výkonu.



## INFORMÁCIE

**Nový prezident**

Na berlínskom valnom zhromaždení CEA v polovici júna bol na tri roky zvolený za prezidenta CEA Tommy Person. Funkciu prebral po Gérard de La Martinière, ktorý bol prezidentom štyri roky.



**Tommy Person** stál v rokoch 1996 – 2008 na čele významnej švédskej poisťovacej skupiny Länsförsäkringar AB. Skupina je v neživotnom poistení vo Švédsku najväčšia (30 percent trhu). V neživotnom a penzijnom poistení má desaťpercentný podiel. Person bol dlhé roky prezidentom, resp. viceprezidentom Švédskej federácie poisťovní, v jej predstavenstve ostáva. Je predsedom Dozornej rady Länsförsäkringar Berglagen, jednej z regionálnych poisťovní skupiny. V skupine pôsobí aj ako poradca.

*Snímka archív*

**Poistné garančné schémy**

Ako reakciu na analýzu spoločnosti OXERA z januára 2008 týkajúcu sa garančných schém v poisťovníctve publikovala Európska komisia konzultačný materiál, v ktorom uvádza otázky adresované sektor. Konečný termín na predloženie pripomienok bol 7. júl. 2008. Pripomienky ku konzultačnému materiálu bude EK brať do úvahy pri finálnom rozhodovaní, či v práci na smernici o garančných schémach pokračovať, alebo nie.

**Environmentálna zodpovednosť**

Ministerstvo životného prostredia SR požiadalo asociáciu o súčinnosť pri vypracúvaní dotazníka Európskej komisie, ktorý sa týka transpozície smernice o environmentálnej zodpovednosti (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd) a situácie na slovenskom trhu v súvislosti s možnosťami krytia finančnej zodpovednosti za environmentálne škody. Na základe výsledkov EK podľa čl. 14 ods. 2 smernice rozhodne o prípadnom doplnení smernice o systém povinného finančného zabezpečenia.

**Prekážky obchodu medzi EÚ a USA**

30. apríla sa konal samit EÚ – USA, ktorého výsledkom bola dohoda o potrebe štúdie týkajúcej sa netarifných prekážok obchodu a investícií medzi EÚ a USA. Holandská konzultačná firma ECORYS, poverená EÚ (eurokomisárom pre medzinárodný obchod) a USA na vypracovanie štúdie, sa na asociáciu obrátila s požiadavkou o informovanie našich členov.

**Kolektívne odškodnenie**

Európska komisia hľadá možnosti vytvorenia systému kolektívneho odškodnenia, avšak možno len pre cezhraničné spory. Účelom tejto iniciatívy je do systému kolektívneho odškodnenia zahrnúť primárne malé a „roztrúsené“ škody, v ktorých spotrebiteľia zvyčajne nekonajú individuálne, pretože súdne trovy často prevyšujú skutočnú škodu. EK začiatkom marca spustila konzultácie k vytvoreniu benchmarkov kolektívneho odškodnenia k spokojnosti spotrebiteľa a CEA sa zúčastňuje konzultácie. Výsledkom bude tzv. oznámenie (komunikácia), ktoré EK plánuje vydať koncom roka 2008.

**Poistná zmluva**

Študijná skupina európskeho civilného kódexu a Výskumná skupina európskeho súkromného práva vydali 29. decembra 2007 návrh Common Frame of Reference (CFR). Definitívna verzia sa očakáva v decembri 2008. CFR, založený na definíciách, princípoch a vzorových pravidlách, by mal byť použiteľný ako príručka v prípade revízie existujúcej a prípravy novej legislatívy. Paralelne *Projektová skupina novelizácie európskeho poistného zmluvného práva*, zložená z akademických výskumníkov, vydala v decembri *Princípy európskeho poistného zmluvného práva (PEICL)*. Túto aktivitu Poistná skupina začala už v roku 1999. Na základe toho je možné, že finálna verzia CFR v decembri 2008 bude obsahovať aj špeciálne pravidlá pre poistenie. V roku 2008 Poistná skupina začne pripravovať špeciálne pravidlá pre jednotlivé poistné odvetvia, počnúc životným poistením a poistením zodpovednosti za škodu.

**Blokové výnimky**

Európska komisia vykonala v rokoch 2005 a 2006 sektorový prieskum poistenia podnikateľských subjektov. Cieľom bolo zistiť konkrétne porušenia hospodárskej súťaže, ktoré by mohli patriť do rozsahu pôsobnosti článku 81 alebo 82 Zmluvy o EÚ. Prieskum sa týkal najmä krytia majetkových rizík, poistenia prerušenia prevádzky, lodnej dopravy, motorových vozidiel, všeobecnej profesijnej a environmentálnej zodpovednosti a poistenia úverových rizík. Na určité formy spolupráce medzi poisťovateľmi sa vzťahuje skupinová (blokovaná) výnimka podľa nariadenia 358/2003. Blokované výnimky z európskych protimonopolných predpisov sa týkajú niekoľkých možných typov dohôd medzi inak konkurenčnými spoločnosťami. Tieto výnimky majú obmedzenú platnosť do 31. marca 2010. EK oznámila, že do konca marca 2009 publikuje správu, či možnosť uplatňovania blokovaných výnimiek predĺži, alebo nie.

*(ad)*

**Európa, CEA / Návrh smernice**

Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť a sociálne veci Európskej komisie sa rozhodlo predložiť návrh smernice, ktorá zakáže diskrimináciu z dôvodu zdravotného postihnutia, veku, náboženstva a sexuálnej orientácie, v prístupe k tovarom a službám. Zákaz diskriminácie z dôvodu veku a zdravotného postihnutia bude mať vplyv aj na poisťovacie služby, keďže poisťovne posudzujú pri životnom a individuálnom zdravotnom poistení zdravotný stav klienta pri ocenení rizika a likvidácii poistných udalostí. Obzvlášť zákaz použitia veku ako faktora pri ocenení rizika a výpočte poistného plnenia by mohol negatívnym spôsobom zasiahnuť do činnosti poisťovní. Podľa predbežných informácií by pre poistný sektor mala byť vypracovaná výnimka podobne ako v prípade gender smernice.

**Kongres PIA**

Výročný kongres Asociácie poisťovacej tlače PIA sa tento rok uskutočnil začiatkom júna vo Varšave. Zhodnotil aktivity asociácie od posledného stretnutia a stanovil zámery na nasledujúce obdobie. Je nutné aktivizovať prispievajúce jednotlivých časopisov na webovú stránku asociácie. Prijalo sa odporúčenie zaradiť do časopisov anglický obsah a výtah z najdôležitejších článkov.



Doterajšiu výmenu printovej podoby časopisov by mohlo nahradiť zasielanie elektronickej podoby. Okrem ekonomického efektu by výhodou bolo sprístupnenie časopisov pre širší okruh čitateľov. Vedenie asociácie dostalo úlohu zväziť prihlášku poisťovacích časopisov z Ruska a Srbska a budúcemu kongresu predložiť odporúčanie.

Súčasťou kongresu bol odborný program – prezentácie Poľskej komory poisťovní, návšteva najväčšej poľskej poisťovne PZU, Garančného fondu a ďalších inštitúcií.

*(ip)*

# Transparentnejšie lobovanie

**Európsky parlament schválil správu, v ktorej vyzýva na vytvorenie jednotného zoznamu profesionálnych lobistov činných v európskych inštitúciách, kódex ich správania sa, ako aj na zverejňovanie ich finančného pozadia.**

Pri legislatívnych správach sa má zverejňovať tzv. legislatívna stopa, ktorá by indikovala zoznam zástupcov záujmových skupín konzultovaných pri príprave danej správy.

Legislatíva, o ktorej rozhodujú európske inštitúcie, má široký dopad nielen na každodenný život európskych občanov, ale aj na ekonomiku a priemysel. S cieľom ovplyvniť jej znenie preto do Bruselu prichádza množstvo lobistov zastupujúcich najrôznejšie záujmy, ktorých cieľom je zákonodarcov presvedčiť, prečo je potrebné pripravovaný zákon pozmeniť podľa ich predstáv.

Lobing ako taký sa síce považuje za legitímnu súčasť demokratického procesu. Poslanci EP a Európska komisia sa však domnievajú, že by ho mali riadiť presne vymedzené pravidlá, ktoré by viedli k jeho väčšej transparentnosti. Verejnosť by mala mať právo dozvedieť sa, koho konkrétni lobisti zastupujú, aké je ich poslanie a kto ich financuje.

## Spoločný verejný register lobistov

Správa odporúča, aby sa zriadil spoločný verejný register lobistov pôsobiach na všetky inštitúcie EÚ. Najvhodnejšie by bolo zriadiť register, v ktorom by sa lobisti registrovali v určitej európskej inštitúcii iba raz (napr. v EP). Táto registrácia by automaticky oprávňovala aj na prístup do ostatných inštitúcií (napr. do Rady či Európskej komisie).

Od marca 2007 už síce existuje dobrovoľný register, z ktorého sa dá vyčítať, kto za daným lobistom stojí a kto ho financuje. Problémom je však jeho dobrovoľnosť.

## Zverejňovanie finančných záujmov lobistov

Poslanci žiadajú, aby sa zverejňovali finančné informácie týkajúce sa lobistov. Poradenské a právnické firmy by mali zverejňovať obrát súvisiaci s lobingom a relatívny podiel ich najväčších klientov. Interní lobisti spoločností a obchodných združení by mali oznamovať odhad svojich lobingových nákladov. Mimovládne organizácie a think-tanky by mali zverejňovať svoj celkový rozpočet a prehľad hlavných zdrojov financovania.

## Kódex správania lobistov a sankcie za jeho porušovanie

Schválená správa navrhuje, aby sa správanie lobistov riadilo pravidlami stanovenými v príslušnom kódexe a aby sa lobistom, ktorí ho porušia, zamedzil prístup do inštitúcií EÚ.

## Legislatívna lobistická stopa

V súvislosti s lobingom sa odporúča používanie tzv. legislatívnej stopy zoznamu zástupcov záujmových skupín, s ktorými sa konzultovalo počas prípravy konkrétnej legislatívnej správy a ktorí mali na jej prípravu značný vplyv. Zoznam lobistov by bol pripojený k parlamentnej legislatívnej správe. Rovnaký postup by podľa EP mala využívať aj Európska komisia pri vykonávaní jej právomoci legislatívnej iniciatívy.

## Definícia lobistu

Poslanci sa v správe venujú aj definícii lobistu. Týmto pojmom možno označiť všetky subjekty, ktoré nie sú súčasťou inštitúcií EÚ a vykonávajú činnosti s cieľom ovplyvniť tvorbu politiky a rozhodovacie procesy v európskych inštitúciách. Za lobistov teda možno považovať profesionálnych lobistov, interných lobistov spoločností, mimovládne organizácie, skupiny odborníkov (think-tanky), obchodné združenia, odborové združenia a združenia zamestnávateľov, ziskové a neziskové organizácie. A tiež právnikov, avšak iba ak ich hlavným cieľom je ovplyvňovanie politiky, a nie poskytovanie právnej pomoci či obhajoby v súdnom konaní alebo poskytovanie právneho poradenstva. Poslanci zamietli pozmeňujúci návrh, aby boli na zoznam lobistických skupín zaradené aj cirkvi.

## Koľko je lobistov

Predpokladá sa, že v Bruseli je asi 15 tisíc ľudí, ktorí reprezentujú záujmy firiem a rozličných skupín. Iné odhady hovoria o menších číslach.

Odhady Toma Antonissena z inštitúcie Logos Public Affairs hovoria spolu o maximálne 1500 profesionálnych lobistoch v Bruseli:

- Európska asociácia konzultačných spoločností (EPACA) má 35 členov, ktorí zamestnávajú približne 500 – 700 lobistov.
- V službách Spoločnosti profesionálov pre európske záležitosti (SEAP) pracuje približne 300 jednotlivcov.
- Mimo rámca EPACA a SEAP pôsobí takpovediac na vlastnú päsť asi 500 známych reprezentantov záujmov.

Register bude nereprezentatívny, myslí sa Antonissen. Dodáva, že zvyšných 13 500 subjektov budú možno tvoriť rôzne mimovládne organizácie, think tanky, obchodné asociácie, loby národných vlád, samospráv, cirkví a náboženských organizácií. Avšak vzhľadom na to, že dobrovoľný register takéto organizácie opomína, nemali by byť zahrnuté do štatistických odhadov.

Iným údajom je číslo 4 570. Publikoval ho Európsky parlament. Má to byť počet organizácií, ktoré môžu zastupovať súkromné záujmy pred európskymi poslancami. Paul de Clerk (ALTER-EU) upozorňuje, že mimobruselskí lobisti, ktorí lobujú v Bruseli, nie sú v parlamentnom registri. Môže ísť o tisícky.

(EA)

## Európsky OMBUDSMAN

**Komisia má posúdiť prínosy prípadného menovania špeciálneho európskeho ombudsmana pre spotrebiteľov podľa vzoru skúseností z niektorých členských krajín.**

Európsky parlament vyzval prostredníctvom správy socialistického poslanca Lasseho Lehtinena Komisiu, aby zvážila prínos zriadenia postu zvláštneho európskeho verejného ochrancu práv spotrebiteľov, ktorý by im pomáhal rokovať s hospodárskymi subjektmi. Pôsobiť by mal v rámci úradu európskeho ombudsmana.

Parlament v správe o európskej stratégii ochrany spotrebiteľa 2007 až 2013 zdôrazňuje, že dôvera spotrebiteľa je kľúčová pre úspešné dokončenie vnútorného trhu.

27 vnútroštátnych trhov v EÚ by sa podľa Parlamentu malo pretvoriť na najväčší maloobchodný trh na svete. Za najväčšiu prekážku rozvoja vnútorného trhu EÚ poslanci považujú neistotu týkajúcu sa spotrebiteľských zmlúv. Preto Komisiu podporujú v snahe zavádzať štandardné zmluvy a podmienky pre zmluvy uzatvárané on-line s rovnakou platnosťou vo všetkých členských štátoch.

Pri kolektívnom odškodnení poslanci tvrdia, že systémy by sa mali podrobne preskúmať vzhľadom na skúsenosti vo svete. Spotrebiteľia by mali mať efektívny prístup k rôznym mechanizmom odškodňovania cezhraničných sťažností.

(EA)

## Jedna priehradka pre všetky sťažnosti

**Holandský Inštitút pre sťažnosti vo finančných službách (KIFID, Klageinstitut Finanzielle Dienstleistungen) oslávil v apríli prvé narodeniny.**

Predtým žaloby vybavovalo niekoľko inštitúcií, napr. Komisia pre konflikty v bankových obchodoch a hypotekárnych úveroch, Komisia pre konflikty v spotrebiteľských záležitostiach, Inštitút sťažností v poisťovníctve (SKV) a Dutch securities Institute DSI (pre žaloby vo veciach investícií do cenných papierov). Jedna priehradka pre všetky sťažnosti vo finančných produktoch a službách je pre spotrebiteľa jednoduchšia, ľahšia a prívetivejšia.

KIFID založilo 12 organizácií. Medzi ne patria asociácie poisťovní vrátane poisťovacích spolkov, hypotekárnoúverové a úverové banky, spolky poisťovacích maklérov, sprostredkovateľov, splnomocnených a hypotekárnych poradcov, zamestnanecký zväz finančného plánovania a zväz spotrebiteľov. Všetky tieto organizácie sú zastúpené v predstavenstve KIFID. Predsedom a povereným vedúcim je bývalý predseda asociácie bánk Hein Blocks. Zaujímavá je pozícia ombudsmana KIFID. Je ním Dr. Jur. Jan Wolter Wabeke, kedysi ombudsman v poisťovníctve a predtým hlavný štátny zástupca v Brede. On je, tak povediac, generálny riaditeľ organizácie KIFID. Hrá dôležitú úlohu v procese vybavovania sťažností. Predsedom komisie pre sťažnosti je prof. Dr. Edgar du Perron, dekan Právnickej fakulty a profesor súkromného práva Univerzity v Amsterdame. Bol tiež predsedom komisie pre sťažnosti Inštitútu pre cenné papiere DSI. Založením KIFID sa splnilo veľké želanie všetkých zúčastnených, politikov a úradníkov.

### Proces

Spotrebiteľ sa môže obrátiť len so sťažnosťou na poskytovateľa služby, ktorý je členom KIFID. Najskôr sa však musí obrátiť na poskytovateľa služby a dať mu možnosť vyriešiť sťažnosť. Ak sa to nepodarí, obracia sa na KIFID. Sťažnosť sa najskôr dostane k ombudsmanovi pre finančné služby. Ombudsman ako sprostredkovateľ osem týždňov hľadá akceptovateľné riešenie. Táto činnosť ombudsmana nestojí spotrebiteľa nič. Keď sprostredkovateľská činnosť ombudsmana vec nevyrieši, môže sa spotrebiteľ obrátiť na komisiu KIFID pre sťažnosti. Ak sa však medzičasom spotrebiteľ obrátil so svojou vecou na súd, nie je možné žiadať riešenie od komisie, neberie ju do úvahy. Sťažnosť sa musí stiahnuť v lehote troch mesiacov po tom, čo je známe stanovisko poskytovateľa služieb. Sťažnosť sa musí týkať záležitosti vyše sto eur. Poplatok za sťažnosť je 50 eur. Ak poskytovateľ služby a spotrebiteľ zvolia mediáciu, musí poskytovateľ služby konať v ustanovených lehotách pre mediáciu.

### Mediácia

Každá banka, poisťovateľ, dôchodkový inštitút a poradca musia byť od 1. apríla 2007 členmi KIFID. Výcho-



Roel Veldwijk

diskom pre to je legislatíva, ktorá podporuje mediáciu s účasťou KIFID. Člen KIFID sa môže rozhodnúť, že nevyužije mediáciu, ale rozhodne sa pre súdny proces. V prvom roku existencie KIFID bola mediácia diskutovanou témou, pretože nie všetci členovia s tým boli uzrozmenejší. Napriek tomu už pred začatím aktivít KIFID päť sprostredkovateľských asociácií odporúčalo svojim členom prístupenie ku KIFID nezávisle od toho, či sú za mediáciu, alebo sú proti. Asociácie poisťovní a bánk prihlásili svojich členov en block.

Ustanovenia o mediácii sa mali zahrnúť do členských podmienok, ale väčšina zhromaždení členov sa uskutočňovala až v priebehu roka. KIFID a poisťovatelia zodpovednosti pri výkone povolania boli v otázke mediácie jednotní od začiatku. Limit musí byť 150 000 eur. Keď sa sťažnosť týka zodpovednosti sprostredkovateľa, kde je jeden prípad vyšší ako 50 000 eur, musí sa dvojčlenná komisia pre sťažnosti rozšíriť na päť rozhodcov. Limit 150 000 eur bol pre mnohých sprostredkovateľov vysoký. Spotrebiteľský zväz nechcel, aby sa kvôli tejto sume dostala diskusia do slepej uličky.

Až 58 percent sprostredkovateľov mediáciu stále odmieta. Až v novembri 2007 sa našlo riešenie. Tlak asociácií sprostredkovateľov bol úspešný. KIFID sa rozhodol zmeniť pravidlá. Limit pre sprostredkovateľov bude po uvážení 100 000 euro. Po tomto asociácie sprostredkovateľov vyzvali svojich členov, aby súhlasili s mediáciou. Spolok hypotekárnych a úverových poradcov mal ako prvý v decembri zhromaždenie členov. Zhromaždenie bolo jednohlasné. Ostatné maklérske a sprostredkovateľské asociácie mali zhromaždenia členov neskôr.

### Poistenie zodpovednosti pri výkone povolania

Poisťovatelia špecializujúci sa na poistenie zodpovednosti maklérov a sprostredkovateľov vytvorili dodatočné krytie pre svojich klientov. Pre nich by mediácia KIFID mohla mať finančné dôsledky, lebo je to mimo rámca ich poisťovacích zmlúv. Tých, ktorí sú takto poistení, na možnosť dodatočného krytia osobne upozornili.

### Poisťovatelia založili disciplinárny úrad

Asociácia poisťovní založila disciplinárny úrad zložený zo skupiny prominentných právnikov. Spotrebiteľa môžu podávať sťažnosti na všetkých 50 000 inštitúcií v poisťovníctve. Proces v KIFID je transparentný v každej fáze. Účelom je ochrana dobrého mena a povesti poisťovníctva v záujme spotrebiteľa. Disciplinárny úrad overuje, či poisťovateľ dodržiava pravidlá správania sa, napr. v rámci osobného prešetrovania, osobných škôd a intímnej sféry. Predsedníčkou je Dr. Jur. E. Wesseling – Van Gent. Mnoho rokov bola predsedníčkou dozornej rady v poisťovníctve. Založením KIFID a disciplinárneho úradu dozorná rada zanikla. V priebehu rokov dozorná rada priniesla veľa smerodajných nálezov v konfliktoch a zrozumiteľnosti pre spotrebiteľov a novú jurisprudenciu pre poisťovací obchod.

Roel Veldwijk, Amsterdam

Snímka archív.

## Iný kraj, iný mrav

Medzi veľkými poisťovacími spoločnosťami, ktoré sa špecializujú na podnikateľské poistenie, sa rozhorel ostrý názorový spor. Jeho predmetom je nevyjasnený právny stav pri poisťných zmluvách, ktoré prekračujú hranice konkrétneho štátu. V podstate ide o tzv. rámcové zmluvy, ktoré uzatvára materský koncern, pričom chce, aby sa poistenie vzťahovalo aj na dcérske firmy v zahraničí. Problémom je, že mnohé štáty podobnú prax nepovoľujú. Problematiku upravujú prísne lokálne, čo je v priamom protiklade s globálnou orientáciou veľkých medzinárodných koncernov.

Zurich Financial Services (ZFS) a XL Insurance existujúci stav kritizujú. Iného názoru je konkurent AGCS (Allianz Global Corporate & Specialty AG), ktorý má z celosvetového hľadiska najväčšiu sieť zastúpení. Jeho predstavitelia tvrdia, že daný stav je vyhovujúci a v zhode s medzinárodnými zákonmi.

Slovami Gunneho Bähra z právnej kancelárie DLA Piper – ako ho citoval nemecký ekonomický denník Handelsblatt – prax v krajinách EÚ je v zásade bezproblémová. Problémy však nastávajú tam, kde štáty povoľujú poistenie výhradne v ústavoch, ktoré majú príslušnú domácu licenciu. Zmluvy podnikov a cudzích poisťovacích spoločností sú totiž potom vystavené nebezpečenstvu, že budú neplatné. Koncerny pritom poisťujú vlastné dcérske firmy obvykle kombinovaným spôsobom – lokálnou poisťkou + rámcovou zmluvou matky. Deje sa tak preto, lebo firmy sa usilujú o rovnaké štandardy, kým lokálna prax je všade odlišná a líši sa z prípadu na prípad. Rámcové zmluvy majú za cieľ eliminovať rozdielnú východiskovú základňu.

Skupina ZFS preto ako riešenie z núdze ponúka tzv. poistenie finančných záujmov, predovšetkým v tých krajinách, kde sú možnosti lokálneho poistenia nedostatočné. Touto „inováciou“ sa vraj materský podnik môže úspešne brániť proti prípadnému zníženiu finančnej hodnoty svojej zahraničnej pobočky. Podľa niektorých právnikov takáto prax nie je zakázaná. Podľa iných je nebezpečná, lebo znamená obchádzanie právnych noriem štátov, ktoré akceptujú len domáce poistenie. Diskusia zatiaľ nie je ukončená, zvládnutie tohto problému polarizuje celé poisťovacie odvetvie.

Štátov, kde sa podnika-tel'ské subjekty môžu poistiť iba v poisťovniach povolených miestnym zákonodarstvom, je vo svete väčšina, asi 140. Patria medzi ne napríklad Brazília, Čína, Rusko, Japonsko, Malajzia, Mexiko, Švajčiarsko, Thajsko či Turecko. V ďalších sú zasa poisťné čiastky zdanené. Na čele rebríčka je Fínsko so sadzbou 22 percent, na druhom Taliansko so sadzbou 21,25 percenta. NSR uplatňuje sadzbu 19 percent, Rakúsko 11, Veľká Británia päť, Luxembursko štyri, Írsko dve. Zato Nórsko, Švédsko, Maďarsko a ČR daň z poistenia nepoznajú.

Snímka archív



Charlie McCreevy

### Zatiaľ sa revidovať nebude

„Zdá sa mi priskoro iniciovať proces modifikácie direktívy, ktorú väčšina členských štátov implementovala len nedávno,“ povedal Charlie McCreevy na zhromaždení Írskej asociácie poisťovní na margo smernice 2002/92/EC o sprostredkovaní v poisťovní. Európskeho komisára pre vnútorný trh požiadali, aby nechal vypracovať štúdiu o tejto legislatívnej norme. Problémy sa týkajú medziiným možných konfliktov záujmov a nedostatku transparentnosti v spôsobe, akým platia poisťovne sprostredkovateľov. Podľa McCreevyho je teraz na trhu podstatne jasnejšie a potenciálne konflikty sa môžu potlačiť oveľa efektívnejšie. Dôslednejšie sa sledujú vzťahy medzi sprostredkovateľmi poistenia a správcami fondov, do ktorého sa investuje poistenie unit-linkov.

### Poisťovacie trendy

## Skupina Zurich stavila na internet

Poskytovanie poisťovacích služieb online je zatiaľ len v začiatkoch. Očakáva sa, že v najbližších piatich rokoch zaznamená prudký rast. Finančná skupina Zurich nechce stáť bokom. Jej projekt sa nazýva [www.zurich-connect](http://www.zurich-connect) a ak pôjde všetko podľa plánov, už čoskoro to bude prvá poisťovacia platforma aktívna vo všetkých európskych štátoch. Zatiaľ posledným prírastkom v jej sieti je od konca augusta Nemecko, ale perspektívne táto moderná alternatíva pribudne vo všetkých krajinách, kde už Zurich ponúka klasické poisťovacie služby. Paleta internetových služieb bude jednotná, avšak prispôbená lokálnym štandardom a právnym podmienkam danej krajiny.

„Od novej ponuky si sľubujeme podstatnú úsporu nákladov a posilnenie našej pozície na trhu. Výhody, ktoré z toho vyplynú, premietneme do ceny našich služieb pre konečného zákazníka,“ povedal Theo Bouts, ktorý v skupine zodpovedá za rozvoj priamych poisťovacích služieb na európskom kontinente.

Riziká bude pokrývať spoločnosť Zurich Insurance Ireland Limited so sídlom v Dubline a významné miesto v uvedených plánoch zohráva aj Bratislava, kde je celoeurópske telefonické kontaktné centrum poisťovne. V závislosti od druhu poistenia bude vraj Zurich všade patriť medzi prvých troch až piatich najvýhodnejších poskytovateľov príslušných služieb. Odhaduje sa, že internetová odnož v priebehu piatich rokov vytvorí zisk miliardu dolárov. Predpokladom je dobrý obchodný model a kapacitne dostatočná výpočtová technika.

Internetová platforma ponúka služby najmä vo Švajčiarsku a Nemecku, ale dobrú štartovaciu pozíciu bude mať aj vo Veľkej Británii, Španielsku a Taliansku, kde spoločnosť už má bohaté skúsenosti s priamym odbytom. Zameria sa na poistenie domácností a áut, ale neskôr pribudnú aj ďalšie produkty.

Nemecký denník Handelsblatt s odvolaním sa na štúdiu spoločnosti Merrill Lynch napísal, že v súčasnosti sa v Európe uzatvára kliknutím len sedem percent zmlúv vzťahujúcich sa na poistenie automobilov. To sa bezpochyby čoskoro zmení.

Vyhrá ten, kto bude mať k dispozícii globálnu sieť a dobré podmienky. Z hľadiska centrály by internetové poistenie malo byť v ďalších rokoch hlavným motorom rastu a malo by podstatnou mierou prispieť k prieniku skupiny medzi päť najväčších poskytovateľov poisťovacích služieb na svete.

(jg)

# Warren Buffet a poistovníctvo



Warren Buffet

V roku 1955 sa spoločnosť Berkshire Fine Spinning Associates spojila s Hathaway Manufacturing Company.

Akcie spojeného podniku začal Buffet skupovať v roku 1962.

Na snímke jedna z pôvodných fabriek Hathaway - textilka v meste New Bedford v štáte

Massachusetts.

Snímka archív

Najbohatší muž sveta, 78-ročný Američan Warren Buffet s majetkom, ktorý časopis Forbes odhaduje na 62 miliárd dolárov, sa obzerá za ďalšími investičnými príležitosťami. Podľa jeho podnikateľskej filozofie má každá kríza i víťazov. Podľa neho to platí aj v prípade otrasov zapríčinených nekrytými hypotekárnymi úvermi v USA. Všetko mu vraj hrá do karát, pretože toho, čo sa nedostáva iným, má prebytok – totiž voľné finančné zdroje. Buffetovo investorské krédo znie Kupuj výhodne a nikdy nepredávaj.



Skupina Berkshire-Hathaway vznikla v roku 1965 kúpou zdanlivo bezperspektívneho textilného podniku a dnes patrí k najhodnotnejším na svete. Vlastní podiely asi v 70 firmách, medzi ktorými ako klenoty svietia Coca-Cola, Procter & Gamble či Wells Fargo. V posledných mesiacoch skupina vyčlenila na nákupy ďalších šesť miliárd dolárov. Za 430 miliónov dolárov Buffet kúpil zaistovňu NRG patriacu predtým holandskému koncernu ING a ďalších 900 miliónov dolárov prostredníctvom dcérskej firmy Columbia vynaložil na podiely vo švajčiarskom koncernu Swiss Re. Stal sa tu vlastníkom troch percent akcií a v oblasti zaistenia neživotných poisťiek získal podiel 20 percent.

V roku 2007 činili tržby Buffetovej skupiny 118,2 mld. dolárov, z toho tretina pripadla na poisťovacie obchody. Zhodne po 12 miliardách dolárov utržili zaistovňa General Re a spoločnosť Geico (Government Employees Insurance Company) špecializujúca sa na poistenie automobilov. Na zisku 20,2 mld. eur sa poisťovne podieľali dokonca 40 percentami.

Buffeta láska k poisťovníctvu neopúšťa. Koncom minulého roka založil poisťovňu Berkshire Hathaway Assurance (BHA), ktorá sa zameriava na poistenie vkladov. Buffet zdôraznil, že nie špekulatívnych. Keďže jeho dobrý nos na investičné príležitosti je známy, v konečnom dôsledku by to znamenalo, že minimálne časť svetového poisťovacieho trhu čaká v tomto roku dobrá budúcnosť. Podľa Manfreda Seitza, ktorý zodpovedá za Buffetove finančné operácie v kontinentálnej Európe, v krajinách eurozóny sa v tomto roku ukazuje rad dobrých investičných príležitostí.

(jg)

## Aktuálne trendy v zaistení

„Pri obnovách zaistných zmlúv, ako majetkových tak i zodpovednostných, sa pre rok 2008 opäť podarilo znížiť ceny zaistenia.“ Takto otvoril riaditeľ Benfield pre strednú a východnú Európu Bruce Selby Bennett konferenciu, ktorú vo viedenskom hoteli Bristol koncom júna zorganizovala táto spoločnosť. V katastrofickom zaistení, ako najdôležitejšom segmente, bol medziročný pokles od desať do dvadsať percent. Poisťovne v regióne tak profitujú z poklesu nákladov na zaistenie už po niekoľko raz za sebou. Za to vďaka predovšetkým absencii veľkých katastrofických udalostí a konsolidácii zaistných programov. Stále viac nadnárodných poisťovacích spoločností zo strednej a východnej Európy totiž uzatvára spoločne zaistné programy pre svoje dcérske spoločnosti v regióne. Príkladom je poisťovací holding Generali PPF, ktorého zaistný program kryje spoločnosti z vyše desiatich krajín.

Expert Benfieldu špecializujúci sa na modelovanie atmosférických rizík Richard Dixon konštatoval, že napriek víchriciam Emma a Paula v tomto roku nemožno potvrdiť trend zvyšovania frekvencie či intenzity veterných smrští v strednej Európe. Priemerné rýchlosti vetra, frekvencie silných prúdení i počet tlakových níží v poslednej zimnej sezóne nevybočili z priemeru. Mike Steel z Benfield Advisory prezentoval aktuálne trendy v sekuritizácii poisťovného rizika silno ovplyvneného kreditnou krízou a ako najvýznamnejšiu alternatívu tradičného zaistenia vyzdvihol CAT Bondy. V roku 2007 sa na trh uviedlo 29 emisií v hodnote presahujúcej sedem miliárd USD, čo znamená oproti predchádzajúcemu roku vyše 40-percentný nárast.

(do)

## U protinožcov je živo



Po tretíkrát v krátkom čase sa o rozruch postarala spoločnosť QBE Insurance, ktorá sa naďalej snaží o nepriateľské prevzatie svojho súpera, skupiny Insurance Australia Group (IAG). Prvé dve ponuky vyhladnutý partner odmietol ako nízke a s takou istou reakciou sa stretol aj tretí pokus v máji. Burzová hodnota akcií oboch koncernov vzápätí po zverejnení negatívnej odpovede klesla – nie však rovnomerne. V prípade IAG dosiahol pokles 13 percent, v prípade QBE dve percentá.

Obsahom návrhu bolo zvýšenie ceny za prevzatie približne o šestinú. V apríli sa hovorilo o cene 7,47 miliardy austrálskych dolárov (4,4 mld. eur), v máji sa už QBE pokúsila presvedčiť konkurenta sumou 8,7 miliardy austrálskych dolárov (5,1 mld. eur) – i tentoraz však márne. Ďalšia stratégia záujemcu je zatiaľ nejasná.

Jozef Gárik



**Financial literacy: The key element of consumer protection (p.1)**

**Mr Vladimír Dvořáček, Director-General, Financial Market Section, Ministry of Finance, talks about the intentions of the ministry's Consumer Protection Concept.**

The concept was a widely conceived material which dealt with three areas as follows: the consumer rights protection, financial education, and intermediation and consulting. We started to elaborate on all of three areas. At the moment we have achieved the first result. In the beginning of June the Cabinet passed a concept of legislative intent on consumer rights protection on the financial market. The draft bill should be submitted to the Cabinet by the end of February next year. That is a quite pretentious deadline.

In particular, in the concept of legislative intent we focus on two areas: the consumer protection and financial education. The document deals with legal framework for a new institutional system, thus with a certain system of statutory institutions that will ensure these activities. In consumer rights protection, there is the establishment of financial ombudsman office. In financial education, there is the Academy for Financial Education. We would like to include also into this system two already existing institutions, the Deposit Protection Fund and the Investment Guarantee Fund. These are not related to the insurance system, but the guarantee fund cannot be excluded from this area in the future. For example if we will be obliged by European legislation to do so.

Part of the system will be an umbrella council. This will ensure the coordination between institutions that should be independent corporate bodies. We would like to launch the system on January 1, 2010.

There is another area - the intermediation and consulting. In this field we made a progress and we work on the draft bill. There was conducted a public discussion in the first quarter of the year. We presented the thesis to all associations involved, and experts on the market. We received some comments so far. We worked out the feedback paper, so we made the reflection on comments. After that we started to work on the draft bill, we finalize it and expect that the document will be published soon.

**Financial literacy** is a very serious and wide issue which resonates worldwide. It is related to the fast growth of financial sector, and new sophisticated products and compound products are developed by different areas of financial market. The consumer's education often is not enough to understand the product. Even if the consumer understands the product, he spends lots of time studying the product. This area is considered to be long-term, but it is a key element in consumer protection, because well-educated consumer can be protected the best.

This is discussed in the mentioned concept of legislative intent. Furthermore, an academy for financial education is to be founded. Its primary purpose will be the promotion of financial literacy. The organization will also serve as coordination center that will strengthen and improve the operations on financial market. An irreplaceable role here belongs to Ministry of Education that completes the final works on draft concept that should be approved by the Cabinet.

**Peripetia in general insurance conditions (p.6)**

*(JUDr. Imrich Fekete, CSc.)*

**It is generally known that the legal matter of the private insurance law is disintegrating into the area of regularization (Civil Code) and area of insurance conditions (general and special insurance conditions).**

According to § 788 paragraph (3) of the Civil Code the general insurance conditions (insurance conditions) of the insurer are the part of the insurance contract if the insurance contract appeals to it and they are attached to it or they were announced to the insured before the conclusion of the contract. In other cases is the contract invalid.

We suppose that the current legal situation is unfavorable also for the insurance

companies. At the setting of the insurance conditions they cannot lean on clear and foreseeable rules. In case of a lawsuit they often depend on subjective consideration of the judge, who is neither tied to clear legal regulations nor to constant case law. Frequent disputes with the clients can create distrust to insurance industry at all. The authorities also must be aware of this, because they are responsible for the insurance legislation set up and the operations of insurance industry are under their surveillance.

It seems to be that the way out to solve current situation is to change the legislation. The work on insurance contract law recodification proceeds. According to the latest information legal regulations of the insurance contract should be comprehended by the new Civil Code. To consider, the system of proportionality applied before which divided the legal matter of the private insurance between the Civil Code and the regulations of insurance conditions for particular types of insurance, it is necessary to come back to the issue of the law-making extent of the private insurance legal regulations and accomplish a revision of established insurance conditions that were canceled at November 1st, 1991 (with the regulation No. 364/1991 Coll.) and were not replaced by any enactment, although contained important regulations for proper functioning of the insurance-law relations.

To consider the new legal regulations it is needed to come up from the fact that general insurance conditions are presenting - besides Civil Code - the second level of legal regulations of insurance contract. As a not law-making source of insurance law the insurance conditions have in terms of the future legal regulations an importance in regard of the extent of the mandatory and non-mandatory character of the legal regulations of the insurance contract. The current legal regulations pronouncedly refer to the insurance conditions (§ 791 paragraph (1) and (2), § 796 paragraph (4), § 797 paragraph (1), § 799 paragraph (1) and (2), § 804 to 806, § 812, § 815 paragraph (1), § 816, § 822 and § 824 Civil Code) or in the extent of their non-mandatory character they indirectly allow the possibility of divergent regulations in the insurance contract. This system needs to be retained with certain corrections also in the future.

The newly conceived insurance contract regulations should come up from the fact that the insurance contract has a character of adhesive contract. Because of that also the substantial part of the legal insurance regulations will remain in the general insurance conditions of the insurance companies. However, in terms of the future legal insurance regulations it is necessary to ensure the mandatory character of those law regulations which are needed for fair functioning of insurance-law relations. On the other side, the future legal regulations of the insurance should be sufficiently flexible to allow a certain reduction of the number of statutory regulations. The law should - compared to existing law and order - also anchor minimal requirements for the content of insurance conditions, as it was in the regulations § 12 in the Act No. 24/1991 Coll. on insurance industry, which was canceled with the Act No. 95/2002 Coll.